

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
ȘCOALA DOCTORALĂ DE TEOLOGIE

REZUMATUL LUCRĂRII DE DOCTORAT:
ESHATOLOGIE ȘI MISIUNE CREȘTINĂ ÎN
SOCIETATEA CONTEMPORANĂ

Conducător de doctorat:

Pr. prof. univ. dr. habil. Mihai Himcinski

Doctorand:

Alexandru Nicolae Agignoaei

Alba Iulia
2022

CUPRINSUL LUCRĂRII

INTRODUCERE

- 1. Argumentarea temei**
- 2. Scopul lucrării**
- 3. Baza documentară**
- 4. Stadiul cercetării**
- 5. Metodologia cercetării**
- 6. Limitele cercetării**

CAPITOLUL I. MISIUNEA ESHATOLOGICĂ A BISERICII ÎN LUME PRIN SFÂNTA LITURGHIE ȘI ÎN AFARA EI. INCURSIUNE ASUPRA RAPORTULUI ESHATOLOGIE-MISIUNE ÎN DECURSUL ISTORIEI

- 1. Preliminarii**
- 2. Eshatologie, Misiune, Liturghie**
- 3. Eshatologie, Misiune, Lume**
- 4. Eshatologia misionară ortodoxă și eshatologia misionară de tip advent**
- 5. De la entuziasmul parusiac creștin antic la concepțiile parusiace creștine contemporane**

CAPITOLUL II. DEFORMAREA ESHATOLOGIEI PRIN MISIUNILE CULTELOR (NE(O)CREȘTINE. PROFEȚI, PROFEȚII, LOCURI ȘI TIMPURI APOCALIPTICE

- 1. Preambul**
- 2. Caracterizare generală a grupărilor și a curenților apocaliptice contemporane**
- 3. Apocalipsa în afara grupărilor apocaliptice: „Convingeri apocaliptice” despre vremurile din urmă din partea altor confesiuni creștine**
- 4. Apocalipsele „neapocaliptice” sau apocalipsele individuale/particulare**

CAPITOLUL III. MOTIVE DOCTRINARE ȘI MISIONARE LA CULTELE APOCALIPTICE. REVERBERAȚII ALE ACESTOR MOTIVE LA CULTELE NEAPOCALIPTICE

Culte și mișcări religioase neapocaliptice, dar care prezintă în doctrină și în misiune devieri eshatologice tipice cultelor apocaliptice

- 1. New Age**
- 2. Grupări și mișcări religioase cu o eshatologie similară New Age**
- 3. Grupări eshatologice mai puțin mediatizate în mediul teologic misionar autohton**
- 4. Ideile eshatologice și apocaliptice ale unor culte neeshatologice și neapocaliptice în natura lor**
- 5. Grupări eshatologice desprinse din Martorii lui Iehova**
- 6. America de partea Răului sau de partea Binelui în momentul Apocalipsei? Două concepții eshatologice antinomice în ceea ce privește America și Apocalipsa**

Mormonii, Adventiștii de Ziua a Șaptea și Martorii lui Iehova: câteva aspecte și motive misionare eshatologice

- 1. Mormonii sau Biserica Sfinților Ultimelor Zile**
- 2. Adventiștii de Ziua a Șaptea**
- 3. Martorii lui Iehova**

Crime și sinucideri în numele Apocalipsei

Aum Shinrikyo - un caz apocaliptic aparte

Scurt răspuns asupra cazurilor de sinucidere și de crimă în masă în numele Apocalipsei

CONCLUZII

BIBLIOGRAFIE

Cuvintele cheie ale lucrării: eshatologie, misiune, apocalipsă, Împărăția lui Dumnezeu, Împărăția Cerurilor, denominațiuni, doctrină, Sfânta Liturghie, societate, contemporaneitate, sfârșitul lumii, milenarism, profetism, Parusie, interpretare.

INTRODUCERE

1. Argumentarea temei

Tema lucrării de față a fost stabilită de acord cu părintele Mihai Himcinski, coordonatorul tezei de doctorat, în urmă cu trei ani. Titlul lucrării, destul de exhaustiv și, s-ar putea spune, nu suficient de concret, a pornit de la dorința dânsului de a aduce în evidență o conexiune încă neabordată sub forma unei lucrări propriu-zise în mediul teologic ortodox autohton: misiunea și eshatologia. Este adevărat faptul că s-au scris multe studii, articole, capitole, subcapitole, paragrafe și note de subsol pe această temă, dar, până la momentul de față, nu există o lucrare teologică care să trateze în mod special respectiva conexiune mai sus amintită.

S-a acceptat, prin urmare, tema și titlul propus, dar, după cum se va putea vedea pe parcursul lucrării, s-a optat nu doar pentru o abordare a conceptului de *misiune eshatologică* în cadrul strict al Ortodoxiei, ci s-a lărgit această sferă de interes și asupra denominațiunilor creștine a căror *misiune eshatologică*, de foarte multe ori, poate fi mai degrabă numită *misiune apocaliptică*. Această hotărâre a venit mai ales pe fundalul pandemiei de Covid 19, când lumea a avut, din nou, ocazia să trăiască un fior apocaliptic în interior și o imagine apocaliptică în exterior, imagine desprinsă parcă din filmele thriller, horror sau science-fiction americane: carantină, boală, infecție, oameni închiși în case, străzi pustii, hazardul cotidian al traficului auto și al traficului pedestru reduse la tăcere. Printre altele, așa cum se va putea observa pe parcursul lucrării, boala și teama de aceasta au constituit niște motive apocaliptice pentru umanitate încă din cele mai vechi timpuri, iar, pentru Biserica creștină, încă din antichitatea târzie, pe lângă alte astfel de motive la fel de vechi și totuși la fel de actuale: războaie, foamete, cataclisme naturale, evenimente astrale etc.

Așadar, din dorința de a îmbina, în cadrul disciplinei teologice sistematice Misiologie Ortodoxă, în care se încadrează lucrarea de față, atât factorul misionar, cât și, mai ales, factorul interconfesional, s-a optat pentru un titlu mai exhaustiv și mai imprecis al lucrării: *Eshatologie și misiune creștină în societatea contemporană*. Se observă deci, prin titlu, faptul că lucrarea nu se va rezuma numai la factorul misionar eshatologic ortodox, ci va trece și în terenul misionar eshatologic al celorlalte confesiuni creștine,

abordând, totodată, și unele mișcări religioase de dată mai recentă care cu greu ar mai putea fi catalogate drept creștine, ci, mai degrabă, ar putea fi considerate fie iudaice, fie păgâne. Totuși, datorită faptului că au pus accentul pe factorul doctrinar și misionar eshatologic, factor care va deveni, adeseori, unul de-a dreptul apocaliptic, și respectivele grupări religioase își merită locul în lucrarea de față. Iar, din punct de vedere temporal, prin ideea de societate contemporană nu se va face limita numai la mileniul III, secolul XXI, ci se va aborda și situația secolului XX din mileniul II, deoarece multe dintre aceste curente religioase eshatologice au luat naștere pe parcursul secolului trecut, în diferite părți ale lumii, urmând ca mai apoi să cunoască o răspândire mai mult sau mai puțin întinsă pe mapamond. Nici secolul XIX nu va fi complet exclus din cercetarea noastră, din moment ce pe parcursul acestuia au luat naștere cele mai cunoscute denominațiuni eshatologice contemporane: Mormonii, Adventiștii de Ziua a Șaptea și Martorii lui Iehova. Evident, din punct de vedere topografic, atenția va fi focalizată în lucrare, atât în cazul celor trei denominațiuni mai sus amintite, dar nu numai, asupra Americii, locul de origine al celor mai multe mișcări religioase, în general, și al celor eshatologice, în special.

2. Scopul lucrării

Scopul general al lucrării este acela de a ne arăta modul în care trebuie să se facă raportarea la adevărata latură eshatologică a misiunii creștine în societatea contemporană, precum și de care extremisme misionare eshatologice să se ferească adevăratul creștin, și, în cazul în care este abordat de astfel de misionari, să știe să le riposteze teologic într-o manieră adecvată.

Desigur, scopul general al lucrării poate fi configurat pe mai multe paliere individuale, toate formând însă, în cele din urmă, întregul de care se amintea mai sus. Astfel, lucrarea își propune să arate modul în care Biserica își îndeplinește misiunea eshatologică față de lume, atât în timpul săvârșirii Sfintei Liturghii, cât și în afara acesteia, în acea *Liturghie de după Liturghie* de care amintea părintele Ion Bria. Mai apoi, vor fi inventariate câteva repere istorice de natură eshatologică și apocaliptică prin care a trecut lumea creștină în decursul celor aproximativ două milenii de existență, pentru a dovedi astfel că reperele eshatologice și apocaliptice contemporane nu sunt, de foarte multe ori, ceva nou, ci ceva readus în discuție, reactualizat: același fond, dar într-o

formă nouă. Spre exemplu: Dacă la sfârșitul Evului Mediu inventarea tunului a dus la o mai mare pondere a victimelor în războaie, la începutul secolului trecut tehnica militară folosită în Primul Război Mondial a făcut mult mai mult în acest sens, urmând ca sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial să aducă lumii amenințarea bombei nucleare. Frica de distrugere, ca factor apocaliptic, a rămas, prin urmare, aceeași, ea doar crescând proporțional odată cu trecerea timpului. La fel se poate spune că au stat lucrurile și în ceea ce privește pandemiile: Ciuma Neagră în Evul Mediu, Gripa Spaniolă în secolul trecut, Covid 19 astăzi. Iar exemplele ar putea continua în acest sens.

Trecând acum în perimetrul interconfesional al lucrării, cel mai consistent, în fond, se va demonstra faptul că denominațiunile și mișcările religioase contemporane, care se bazează în doctrina și în misiunea lor pe elementul *eschatologic*, îl aduc adeseori pe acesta în starea de *apocaliptic*. Altfel spus, dintr-o eshatologie optimistă și autentic creștină, aceste denominațiuni și mișcări religioase cad într-o apocaliptică pesimistă și care prezintă, în componența sa, mai degrabă influențe mitologice păgâne decât argumente biblice și patristice creștine. Vor fi arătate și elementele apocaliptice principale care jalonează misiunea acestor grupări religioase în societatea contemporană, precum și metamorfozele, mai mult sau mai puțin esențiale, pe care le-au avut aceste elemente apocaliptice principale în interiorul respectivelor denominațiuni și mișcări religioase odată cu trecerea timpului.

3. Baza documentară

Lucrarea de față, dată fiind tema variată din punct de vedere confesional pe care o abordează, întrunește în alcătuirea ei surse din diferite medii creștine confesionale și, în unele cazuri, chiar și din afara ariei creștine. Elementele de teologie sistematică, teologie istorică și teologie biblică sunt cele care primează în cadrul lucrării, în toate cele trei capitole ale acesteia, fiind urmate, mai apoi, și de elementele de teologie practică, acestea din urmă mai ales în primul capitol al lucrării.

În continuare vor fi enumerate locațiile din care au fost selectate sursele lucrării, omițând locațiile virtuale din care au fost procurate, fie în variantă pdf, fie în variantă read only, majoritatea surselor în limbile engleză și franceză, cărți, studii și articole menționate în bibliografia atașată la sfârșitul acestei lucrări. Locațiile sunt:

1. Biblioteca personală;

2. Biblioteca Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia;
3. Biblioteca Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca;
4. Biblioteca Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad;
5. Biblioteca Facultății de Teologie Ortodoxă din Iași;
6. Biblioteca Județeană „Octavia Goga” din Cluj-Napoca;
7. Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” din Iași;
8. Biblioteca „Tudor Arghezi” a Universității de Vest din Arad;
9. Biblioteca Universității din Oradea;
10. Biblioteca Seminarul Teologic Evanghelic din Osijek, Croația.

4. Stadiul cercetării

Dintre cele mai reprezentative surse utilizate în redactarea lucrării, vor fi enumerate, în manieră taxonomică, mai întâi cele care provin din mediul teologic autohton, apoi cele care provin din mediile teologice de peste hotare, dar care au fost traduse în limba română, urmând ca la sfârșit să fie enumerate și cele exclusiv în limbă străină. Dat fiind faptul că există câte un autor cu mai multe lucrări relevante utilizate în redactarea tezei de față, se va specifica mai întâi autorul, funcția acestuia, titlul lucrării sau titlurile lucrărilor, apoi și motivul relevanței lor în redactarea acestei teze de doctorat.

- Părintele Ion Bria (1929-2002), profesor de teologie și specialist în studii ecumenice, cu lucrările: *Liturghie după Liturghie. Misiune apostolică și mărturie creștină azi* (București, Edit. Athena, 1996) și *Dicționar de Teologie Ortodoxă. A-Z* (Ed. a II-a, București, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1994). Conceptul părintelui Bria de *Liturghie după Liturghie*, concept preluat ulterior și de ceilalți misiologi români, rămâne un reper de bază al misiunii eshatologice a Bisericii față de lume, atât în timpul Sfintei Liturghii, cât și după aceasta.
- Părintele David Pestroiu, profesor de misiologie la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București, cu lucrările: *Liturghie și Misiune* (Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2012), - lucrare relevantă pentru primul capitol al tezei -; *Martorii lui Iehova. Sunt ei creștini?* (Ed. a II-a, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2012) și *Ortodoxia în fața prozelitismului Martorilor lui Iehova* (Ed. a II-a,

Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2013), ultimele două lucrări fiind foarte utile în subcapitolul care tratează despre Martorii lui Iehova.

- Părintele Radu Petre Mureșan, profesor de misiologie la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București, cu lucrarea: *Atitudinea Bisericilor Tradiționale Europene față de prozelitismul advent. Impactul în societatea contemporană* (Ed. a II-a, Alexandria, Edit. Cartea Ortodoxă, 2012), care a fost utilizată ca sursă nu atât în abordarea celor trei mari denominațiuni eshatologice americane: Mormonii, Adventiștii de Ziua a Șaptea și Martorii lui Iehova, cât în creionarea ambianței eshatologice și apocaliptice care a caracterizat și care încă mai caracterizează Statele Unite ale Americii.
- Walter Ralston Martin (1928-1989), teolog american baptist, cunoscut în mediul teologic românesc în special pentru lucrarea: *Împărăția Cultelor Eretice* (Ed. a III-a, Oradea, Edit. Cartea Creștină, 2012), care a fost utilizată în abordarea Mormonilor și a Martorilor lui Iehova.
- Jacques Le Goff (1924-2014) și Jean-Claude Schmit, istorici medievști francezi, cu lucrarea: *Dicționar tematic al Evului Mediu Occidental* (Iași, Edit. Polirom, 2002), din care au fost extrase informații foarte prețioase despre modul în care Biserica Apuseană gestiona în Evul Mediu, cu mai multă sau cu mai puțină eficiență, motivul eshatologic și cel apocaliptic, atât în pastorația adeptilor, cât și în misiunea față de aceștia și față de cei din afara ei.
- Damian Thompson, jurnalist, redactor și autor englez de confesiune romano-catolică. Lucrarea sa intitulată: *Sfârșitul lumii. Temeri și speranțe la schimbarea mileniului* (București, Aldo Press, 1999), este una dintre cele mai importante surse cercetate în vederea redactării lucrării de față, autorul abordând tema sfârșitului lumii din antichitate și până la sfârșitul secolului și al mileniului trecut.
- John R. Hall, autor american, îl secondează pe Thompson cu lucrarea intitulată: *Apocalipsa. Din Antichitate până în Imperiul Modernității* (Cluj-Napoca, CA Publishing, 2010).
- Malcolm Bull, profesor de artă și de istoria ideilor la Universitatea Oxford din Marea Britanie, este editorul volumului: *Teoria Apocalipsei și sfârșitul lumii*

(București, Edit. Meridiane, 1999), volum din care au fost utilizate în redactarea lucrării câteva studii foarte relevante pentru pulsul apocaliptic al secolului trecut.

- Hans Schwarz, profesor american de teologie luterană, cu lucrarea: *Eschatology* (Grand Rapids, Michigan, William. B. Eerdmans Publishing Co., 2000), surprinde, printre altele, și gradul de indiferență eshatologică al omului contemporan, prea preocupat cu cele ale vieții acesteia pentru a mai putea reflecta la viața viitoare.
- Avihu Zakai, profesor evreu de istorie la Universitatea Ebraică din Ierusalim. Studiul său intitulat: „Reformation, History and Eschatology in English Protestantism”, în *History and Theory*, Vol. 26, No. 3 (Oct., 1987), p. 300-318, a fost de mare folos, atât pentru a înțelege interpretarea eshatologică a istoriei în Anglia secolului al XVI-lea, cât și pentru a realiza că acest mod de interpretare al istoriei a fost preluat de denominațiunile eshatologice americane.
- Ronald L. Lawson, profesor și teolog australian, are o serie de studii foarte interesante despre Adventismul de Ziua a Șaptea și despre Ramura Davidienilor, studii citate în lucrarea de față: „Brodering the Boundaries of Church-Sect Theory: Insights from the Evolution of the Nonschismatic Mission Churches of Seventh-Day Adventism”, în *Journal for the Scientific Study of Religion*, Vol. 37, No. 4 (Dec., 1998), p. 652-672; „Church and State at Home and Abroad: The Evolution of Seventh-Day Adventist Relations with Governments”, în *Journal of the American Academy of Religion*, Vol. 64, No. 2 (Summer, 1996), p. 279-311; „Seventh-Day Adventist Response to Branch Davidian Notoriety: Patterns of Diversity within a Sect Reducing Tension with Society”, în *Journal for the Scientific Study of Religion*, Vol. 34, No. 3 (Sep., 1995), p. 323-341.

5. Metodologia cercetării

Data fiind diversitatea surselor deja amintite până la acest punct, dar și diversitatea exemplelor misionare eshatologice care vor fi menționate pe parcursul lucrării, este normal ca și metodologia de cercetare utilizată în redactarea lucrării să fie

una interdisciplinară și diversificată. Astfel, dintre metodele de cercetare folosite vor fi amintite următoarele:

- *Metoda istorică*, adică cercetarea evoluției eshatologiei și a apocalipticii în cadrul creștinismului, din antichitate și până în epoca contemporană.
- *Metoda teologică*, prin scoaterea în evidență a opiniilor teologice despre eshatologie și despre apocaliptică, opinii provenite din mai multe medii confesionale creștine și chiar și din medii interreligioase.
- *Metoda analitică*, prin care vor fi analizate și comentate opiniile teologice menționate mai sus, scoțând în evidență atât punctele tari, cât și punctele slabe ale acestora, atât ceea ce este corect, cât și ceea ce este greșit în afirmațiile lor.
- *Metoda practică*, prin care se va pune în evidență, într-o manieră practică, mai facilă și mult mai perceptibilă, anumite aspecte teoretice și doctrinare. Totodată, prin această metodă se va scoate mereu în evidență conduita misionară adecvată și eficientă, din punct de vedere eshatologic, pe care creștinul trebuie să o aibă față de întreaga lume.

6. Limitele cercetării

Din moment ce este vorba despre eshatologie, adică despre un subiect al învățăturii de credință creștină, în general, și ortodoxă, în special, care încă nu s-a consumat pe deplin, care încă mai pendulează între *deja* și *nu încă*, atunci poate fi emis considerentul că lucrarea de față poate fi oricând îmbogățită cu noi informații, cu noi abordări și cu noi puncte de vedere asupra celor deja emise în redactarea ei. În fond, oricând pot apărea noi denominațiuni, noi profeți și noi profeții care să întrezărească, în mod greșit, sfârșitul acestei lumi mai departe sau mai aproape în timp, pe baza unor cât mai diverse surse de argumentare, surse care fie sunt greșite în interpretare, fie sunt false în conținutul lor. Cu toate aceste provocări, Biserica creștină va mai avea de luptat în viitor, de aceea nici nu poate fi considerată vreodată cercetarea de față ca ajunsă la un punct final. Mai degrabă, ea poate fi considerată un punct de pornire care poate fi mereu completat cu noi informații asupra temei de cercetare. Ori, privită dintr-o altă perspectivă, ea poate fi considerată un punct de reflectare eshatologică a prezentului, atât prin prisma trecutului, cât și, mai ales, prin prisma viitorului.

CONCLUZII

La sfârșitul incursiunii în primul capitol al lucrării de față, pot fi trasate câteva concluzii axate pe aspectele misionare eshatologice ale Bisericii față de lume, aspecte care datează din primele zile ale creștinismului, și care, evident, s-au contextualizat cu societatea laică în care Biserica a activat și activează timp de aproape două milenii.

Biserica desfășoară față de lume o misiune eshatologică internă prin Sfânta Liturghie. Această formă de misiune eshatologică a Bisericii față de lume este și cea mai profundă, este trăirea acelui „deja” eshatologic al Împărăției Cerurilor încă din această viață. Este numită misiune eshatologică internă, deoarece ea se desfășoară în cadrul cultului creștin. Poate din această cauză ea este și mai lipsită de riscuri și de provocări din partea lumii secularizate, chiar dacă nu și, uneori, de ridiculizare din partea acesteia. Prin toate slujbele Bisericii, credinciosul își poate dezvolta o conștiință eshatologică a vieții sale, viață pe care o poate trăi mai apoi sub influența benefică a acestei conștiințe. Însă, prin Sfânta Liturghie, el nu mai este doar conștientizat de realitatea eshatonului, ci el trăiește această realitate într-o formă pregustativă încă din această viață. Este un privilegiu eshatologic de care nu se poate bucura dacă ar fi membru al cultelor neoprotestante care vorbesc numai despre un eshaton futuristic, și acela oferit numai unor „aleși”. Sfânta Liturghie aduce eshatonul în mijlocul tuturor sau, altfel spus, îi ridică pe toți în eshaton, de fiecare dată când este săvârșită, deci eshatonul este aici și acum într-o formă incipientă, și este pentru toți, nu doar pentru cei „aleși”. Depinde doar de fiecare să se împărtășească din frumusețile și din bucuriile acestui eshaton inaugural.

Biserica desfășoară față de lume și o misiune eshatologică externă prin acea *Liturghie după Liturghie*. Este adevărat faptul că această latură externă a misiunii eshatologice a Bisericii pentru lume nu are consistența și profunzimea celei dintâi, dar acest lucru nu-i răpește câtuși de puțin din importanță. Nu mai este vorba în acest caz de o pregustare a eshatonului aici și acum, ci de o pregătire, de o ghidare spre eshaton a lumii prin colaborarea ei cu Biserica. Liturghia, ca act de cult creștin săvârșit în zilele de duminică și de sărbătoare sau chiar și mai des, devine astfel o *Liturghie Permanentă* a Bisericii față de lume. Acum Biserica, clerici și mireni, începe să se împărtășească tot mai mult din demnitățile Mântuitorului: profetică, arhierească și împărătească. Această

formă de misiune eshatologică a Bisericii față de lume apare astfel ca o completare imperativă a celei dintâi. Darul pregustării eshatologice din timpul Sfintei Liturghii trebuie fructificat și în afara acesteia, altfel el ar rămâne zadarnic. Totodată, el trebuie ferit de pervertirile și de denaturările la care riscă să fie supus, pe de-o parte, de către societatea contemporană tot mai secularizată și mai indiferentă din punct de vedere religios și spiritual, iar, pe de altă parte, de către noile mișcări religioase, indiferent că acestea se revendică sau nu a fi de natură creștină.

Eshatologia a primit o serie întreagă de interpretări de-a lungul timpului și în diferite locuri, adeseori scoțându-se în evidență dimensiunea sa strict apocaliptică. Nu e astfel de mirare faptul că omul contemporan, extraeclesial, dacă de cele mai multe ori privește Sfânta Euharistie cu indiferență sau ca pe o superstiție banală, în schimb, când vine vorba despre ideea de ce va fi după această viață și după această lume, el fie poate da dovadă de indiferență, fie poate da dovadă de ostilitate față de acest concept care îi irită preferința pentru „aici” și pentru „acum”.

Istoria bimilenară a Bisericii creștine a fost adeseori marcată atât de tensiunea unei *Apocalipse pe bază de dată*, cât și de tensiunea unei *Apocalipse pe bază de eveniment*. Dacă în antichitatea târzie tensiunile apocaliptice ale creștinilor au fost temperate, milenarismul fiind chiar condamnat la Sinodul al II-lea Ecumenic de la Constantinopol din anul 381, iar raportul dintre Împărăția lui Dumnezeu și împărățiile lumești a fost trasat de Fericitul Augustin în lucrarea sa intitulată *De Civitate Dei (Despre Cetatea lui Dumnezeu)*, în Evul Mediu, făcând abstracție de literatura apocaliptică apocrifă care a circulat în Imperiul Bizantin, se observă că lumea europeană apuseană s-a confruntat cu ideea sfârșitului lumii în anul 1000, într-o mai mică măsură, ca *Apocalipsă pe bază de dată*, și într-o mai mare măsură în secolele al XIV-lea, al XV-lea și al XVI-lea, ca *Apocalipsă pe bază de eveniment*. Până la apariția cultelor neoprotestante de tip eshatologic, precum: Mormonii, Adventiștii de Ziua a Șaptea sau Martorii lui Iehova, în America secolului al XIX-lea, tema sfârșitului lumii nu a mai răbufnit cu aceeași intensitate în lumea creștină, indiferent la care confesiune s-ar face referire, ea limitându-se numai la anumite interpretări eshatologice mai temperate ale datelor și ale evenimentelor la care creștinismul a asistat. Nebunia apocaliptică a anului 2000 și cea a anului 2012 vor constitui însă, din nefericire, pentru Biserică, noi momente și noi motive

de impulsione a misiunii eshatologice a Bisericii în lume, aceasta trebuind acum atât să facă față, din punct de vedere teoretic, acestor izbucniri apocaliptice, cât și, din punct de vedere practic, să își continue datoria de a călăuzi lumea către eshatonul cel adevărat, adică spre viața veșnică și spre Împărăția lui Dumnezeu.

La sfârșitul incursiunii în capitolele doi și trei din lucrarea de față, concluziile acestora pot fi structurate pe cel puțin cinci elemente doctrinare și misionare de natură eshatologică, dintre care primele patru sunt absolut necesare atât unui cult apocaliptic constituit în adevăratul sens al cuvântului, indiferent dacă acesta are o vechime mai mare, precum și o răspândire geografică și cantitativă mai mare, cât și unui simplu și solitar profet apocaliptic, ce nu și-a întrunit în jurul său adepții și fanii într-o manieră confesională sau denominațională efectivă. Ultimul element avut în vedere, deși nu se afla inițial în „plan”, apare inevitabil și involuntar în momentul în care cele patru elemente anterioare se dovedesc a fi eronate, sub forma unei „situații speciale”, sau, altfel spus, sub forma unei remedieri absolut necesare continuității unui concept sau unui grup apocaliptic în timp și în spațiu. Prin urmare, cele cinci elemente eshatologice sunt următoarele:

1. *Datarea*, care răspunde la întrebarea: *Când?*, este, în fond, cel mai important element dintre toate cele cinci. S-a putut observa că ea poate fi mai generală, de genul unui secol, al unui deceniu, al unui an, ori poate fi, în unele cazuri, chiar exactă, de genul unei date calendaristice exprese, ori, chiar foarte exactă, în momentul în care la data respectivă se mai adaugă și ora, dar și minutul. Fără date, nu poate exista, în cadrul acestor curente mai mult sau mai puțin religioase, mai mult sau mai puțin creștine, despre care s-a tratat în lucrare, absolut niciun fel de demers doctrinar și misionar eshatologic.

2. *Locația*, care răspunde la întrebarea: *Unde?*, este, din cele prezentate până aici, elementul eshatologic cel mai dispensabil dintre toate cele cinci, în sensul în care nu toate cultele apocaliptice sau profeții apocaliptici recurg și la o localizare geografică mai mult sau mai puțin exactă, de genul unui continent, al unei țări, al unui oraș sau al unui edificiu, o localizare din care să debuteze și în care, foarte probabil, să se și încheie evenimentele legate de ultimele zile ale acestei lumi: Parusia, Mileniul, Armagedonul, Judecata de Apoi etc. Trebuie totuși menționat faptul că la fel precum datarea apocalipsei are fundamente scripturistice sau de altă natură religioasă, la fel și localizarea, dacă este

cazul, se slujește și ea de aceleași fundamente și de aceleași repere scripturistice sau de altă natură religioasă. Mai exact, pentru a da numai un caz, luând în considerare în acest sens Israelul, sunt cele mai mari șanse ca apocalipsa să pornească de la Ierusalim, decât dintr-un sat israelitean obscur și foarte puțin cunoscut chiar de către evrei, deci cu atât mai puțin cunoscut și de restul lumii.

3. *Modul și ordinea de desfășurare a evenimentelor apocaliptice*, care răspunde întrebării: *Cum?*, fiind cel mai complex și, în același timp, și cel mai nebulos element dintre cele cinci. S-a putut remarca faptul că multe mișcări religioase de natură apocaliptică și mulți profeți apocaliptici nu se pot pune de acord nici în ceea ce privește data, nici în ceea ce privește locația și, cu atât mai puțin, în ceea ce privește ordinea și modul de desfășurare a evenimentelor apocaliptice. Astfel, unii pun mai mult accentul pe o apocalipsă sumbră, în care Antihristul, Fiara 666, Profetul Mincinos, Desfrâната cea Mare, Balaurul și Satana sunt actanții de bază, în timp ce alții se focusează pe o apocalipsă luminoasă, în care mileniul, Parusia lui Hristos, instaurarea regatului divin pe pământ, o nouă lume, perfectă, veșnică și fără cusururi, îi va lua locul acestei lumi. Între aceste două categorii se află și cei care îmbină elementele negative din prima cu elementele pozitive din cea de-a doua. Rezultatul: un mix apocaliptic care, de cele mai multe ori, intră în contradicție cu ceea ce este revelat în mod canonic în paginile Sfintei Scripturi în legătură cu acest ultim eveniment.

4. *Personajele care vor fi implicate în aceste ultime evenimente ale lumii*, care răspunde la întrebarea: *Cine se va mântui și cine se va osândi veșnic în acel moment?*, iar aici trebuie specificat faptul că, fără a-i mai pune în discuție pe actanții apocaliptici deja menționați în paginile Sfintei Scripturi, conceptul se axează pe aceia dintre oameni care se vor mântui (poporul ales al lui Dumnezeu, ori cei 144.000 de aleși) și pe aceia dintre oameni care se vor osândi veșnic după apocalipsă. Pentru membrii unui cult apocaliptic cei mântuiți sunt, în general, în mod exclusiv acei membri, în timp ce cei osândiți sunt, în general, toți aceia care nu au aderat la respectivul cult. Totuși, trecând peste orice concept apocatastatic, s-a demonstrat în lucrarea de față faptul că există și idei apocaliptice conform cărora sfârșitul lumii va însemna un sfârșit total, fără câștigători și fără perdanți. Aceste idei provin fie din medii extracreștine dar, totuși, religioase, fie din medii în care

apocalipsa este detașată total de elementul religios, ea fiind interpretată, la fel ca facerea lumii, ca un eveniment strict științific.

5. *Amânare, anulare, reinterpretare, reprogramare etc.*, ultimul dintre cele cinci elemente, cel mai nedorit și, totodată, și cel mai veridic, cel puțin până la momentul de față, în ceea ce privește cultele apocaliptice și profeții apocaliptici. Acest ultim element nu mai răspunde la o întrebare, așa precum fac cele patru elemente anterioare, ci el lansează următoarea probabilitate apocaliptică: *Dacă sfârșitul lumii nu a venit la data profețită, atunci poate că va veni totuși la o altă dată profețită ulterior*. De aici decurge un cerc eshatologic și apocaliptic vicios, dar care este absolut necesar supraviețuirii doctrinare și misionare a respectivului cult sau a respectivului profet apocaliptic, care s-au înșelat în ceea ce privește datarea, localizarea, modul și beneficiarii sfârșitului lumii. De fapt, la ora actuală se poate vorbi despre o întreagă pleiadă de astfel de cercuri vicioase. S-a putut observa cu claritate faptul că, la momentul de față, există atât o mulțime de astfel de cercuri vicioase, cât și, foarte probabil, o altă mulțime de astfel de cercuri vicioase în formare, aceasta dacă, într-adevăr, sfârșitul lumii nu va veni la datele propuse după anul în care se află lumea acum. Rămâne de văzut, fie de către cei contemporani, fie de către urmașii acestora, câte astfel de cercuri vicioase vor mai fi în lume în următorii ani, în următoarele decenii sau chiar în următoarele secole.

După toate cele enunțate anterior, este necesară acum emiterea unui *revers al medaliei de natură eshatologică* din partea Bisericii creștine pentru care, spre deosebire de cultele, de profeții și de conceptele eshatologice expuse în prezenta lucrare, tema sfârșitului lumii nu constituie un element ontologic doctrinar și misionar mai aparte, mai special decât toate celelalte, chiar dacă, în ciuda acestui fapt, eshatologia reprezintă, totuși, *cununa existențială* a oricărui creștin veritabil, însă o cunună de care nu va beneficia în timpul acestei vieți, ci abia în viața viitoare, când întregul său demers existențial mundan va primi răspunsul final din partea Dreptului Judecător. Rezumând acest revers de natură eshatologică al medaliei doar la mediul ortodox, Biserica Ortodoxă, deși nu poate opri ivirea și răspândirea unor astfel de concepte, atât în interiorul, cât și în afara ei, ea are totuși datoria morală și misionară de a oferi un răspuns adecvat tuturor acestor provocări eshatologice. Ea trebuie să-i liniștească pe cei pentru care teama de apocalipsă constituie un factor existențial, vital, însă negativ, dar și să-i tempereze pe cei

pentru care instaurarea mileniului sau a Împărăției Cerurilor constituie, la fel, un factor existențial vital în sensul pozitiv al concepției eshatologice a acestora. Așadar, prin optica și din practica misionară eshatologică corectă a Bisericii creștine față de lume trebuie să reiasă următoarele două realități: pe de-o parte, nici teamă datorată datelor apocaliptice fatidice și, până la momentul de față, eronate, emise de diferiți profeți sau de diferiți lideri de cult, dar nici crearea unui scop sau a unui motiv de relaxare eshatologică totală în ceea ce privește întreaga viață spirituală a creștinului contemporan, acesta din urmă riscând astfel să uite faptul că eshatonul este, de fapt, ceva care trebuie trăit și pregătit încă din această viață, deci nu este numai ceva care ține strict de viitor.

Acea „tensiune” eshatologică dintre *deja* și *nu încă* trebuie transformată, de către fiecare creștin în parte, în manieră proprie, într-un mod de viață ale cărui semințe sunt plantate acum și ale cărui roade încep să se coacă *acum și aici*, dar care vor fi coapte definitiv și de care creștinul autentic se va putea bucura în adevăratul sens al cuvântului abia *acolo și atunci*, în Împărăția Cerurilor. Toate aceste fenomene și toate aceste mișcări eshatologice și apocaliptice contemporane ilustrate pe parcursul acestei cercetări, fie au uitat, fie au omis cu bună știință și în mod inconștient, ultimele cuvinte pe care Hristos le-a adresat Sfinților Săi Apostoli mai înainte de Înălțarea Sa la cer: „Iar ei (apostolii), adunându-se, Îl întrebau, zicând: Doamne, oare în acest timp vei așeza Tu la loc împărăția lui Israel? El a zis către ei: Nu este al vostru a ști anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa” (Fapte 1, 6-7). Prin urmare, nu este al oamenilor de a data sau de a localiza apocalipsa, dar este al oamenilor de a se îngriji de suflet mereu, zi de zi, ca și când Parusia lui Hristos și apocalipsa ar fi în ziua, în ora, în minutul sau în secunda imediat următoare.

BIBLIOGRAFIE (INTEGRALĂ)

Surse biblice și apocrife:

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, București, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2006;
2. *Visio Sancti Pavli Apostoli. Apocalipsa lui Pavel*, trad. Smaranda și Cristian Bădiliță, Ed. a II-a, București, Edit. Vremea, 2011.

Surse patristice:

1. SFÂNTUL ANDREI, ARHIEPISCOPUL CEZAREEI CAPADOCIEI, *Tâlcuire la Apocalipsă*, trad. Florin Stuparu, București, Edit. Sophia, Alexandria, Edit. Cartea Ortodoxă, 2007;
2. AQUINO, Toma De, *Expunere la Simbolul Apostolilor*, trad. Wilhelm Dancă, Iași, Edit. Polirom, 2016;
3. ERIUGENA, Ioan Scotus, *Comentariu la Evanghelia lui Ioan*, trad. Dan Batovici, Iași, Edit. Polirom, 2009;
4. FERICITUL IERONIM, *Omilii la Evanghelia după Marcu. Omilii diverse*, trad. Alin-Bogdan Mihăilescu, București, Edit. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2014;
5. SFÂNTUL IOAN DE KRONȘTADT, *Liturghia: Cerul pe Pământ*, trad. Boris Buzilă, Sibiu, Edit. Deisis, 1996.

Dicționare și enciclopedii:

1. BENSON, Michael, *Dicționarul societăților secrete*, trad. Graal Soft, București, Edit. Litera Internațional, 2010;
2. BRIA, Ion, *Dicționar de Teologie Ortodoxă. A-Z*, Ed. a II-a, București, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1994;
3. CARRIE, John (ed.), J. Samuel ESCOBAR, Wilbert R. SHENK (cons. eds.), *Dictionary of Mission Theology*, Evangelical Foundations, InterVarsity Press, Nottingham, England, InterVarsity Press, Downers Grove, Illinois, USA, 2007;
4. GOFF, Jacques Le, Jean-Claude SCHMIT, *Dicționar tematic al Evului Mediu Occidental*, trad. Mădălin Roșioru, Nadia Farcaș, Denisa Burducea, Iași, Edit. Polirom, 2002;
5. STEARNS, Peter N., (ed.), *Encyclopedia of European Social History. From 1350 to 2000. Volume V*, New York, Charles Scribner's Sons, 2001.

Cărți:

1. ABERCROMBIE, David, *Profeții pentru sfârșitul mileniului*, trad. Letiția Sângeorzan, București, Edit. L.V.B., 1996;
2. ACHIMESCU, Nicolae, *Istoria și filosofia religiei la popoarele antice*, Iași, Edit. Junimea, 1998;
3. ACHIMESCU, Nicolae, *Noile Mișcări Religioase*, Ed. a III-a, Cluj-Napoca, Edit. Limes, 2012;
4. *Advenștii de Ziua a Șaptea cred...O expunere biblică a celor 27 de puncte fundamentale de doctrină*, București, Edit. Cuvântul Evangheliei, 1993;
5. AGHIORITUL, Hristodulos, *La apusul libertății*, trad. Zenaída Luca, Ed. a III-a, București, Edit. Sophia, 2016;
6. AGIGNOAEI, Alexandru Nicolae, *Împărăția lui Dumnezeu din mijlocul nostru: interpretări eshatologice ale mântuirii în cultura populară*, Cluj-Napoca, Edit. Napoca Star, 2020;
7. ALDEA, Traian, *Scrisorile Apocalipsei. De la Patmos la Laodiceea*, Alba Iulia, Edit. Mateus, 1994;

8. ALDEA, Mihai-Andrei, *Lumina Adevărului. Un studiu ortodox asupra adventismului și altor secte apropiate*, București, Edit. Christiana, 2007;
9. ALEXANDER, John H., *Apocalipsa, verset cu verset*, trad. Olimpiu S. Cosma, Făgăraș, Edit. Agape, 1993;
10. ANANIA, Valeriu, *Cartea deschisă a Împărăției. O însoțire liturgică pentru preoți și mireni. De la Betleemul Nașterii la Ierusalimul Învierii. Scrisori pastorale*, Iași, Edit. Polirom, 2011;
11. ARDELEAN, Teodor, *Fariseii lui Iehova*, București, Edit. Politică, 1983;
12. ARRINGTON, Leonard J., Davis BITTON, *The Mormon Experience: A History of the Latter-Day Saints*, Second Edition, Urbana and Chicago, University of Illinois Press, 1992;
13. ASĂNĂCHESCU, Vasile, OPRESCU, Vasile (coord.), *Știință, religie, societate*, București, Edit. Politică, 1971;
14. ATTALI, Jacques, *Scurtă istorie a viitorului*, trad. Mihai Ungureanu, Iași, Edit. Polirom, 2016;
15. AZIZ, Philippe, *Magii secolului XX*, trad. Elsa Grozea, București, Edit. Colosseum, 1995;
16. BĂBUȚ, Gheorghe, *Pelerinul Român*, Satu Mare, Edit. Mănăstirii Portărița, 1997;
17. BACONSKY, Teodor, *Ispita binelui. Eseuri despre urbanitatea credinței*, București, Edit. Anastasia, 1999;
18. BAILEY, Alice A., *Reapariția lui Christos*, București, Edit. Luana, 2002;
19. BARTHELEMY, Dominique, *Anul o mie și pacea lui Dumnezeu: Franța creștină și feudală în anii 980-1060*, trad. Giuliano Sfichi, Iași, Edit. Polirom, 2002;
20. BAUCKHAM, Richard, *Bible and Mission. Christian Witness in a Postmodern World*, Paternoster Press UK, Baker Book House USA, 2003;
21. BÂLDEA, Ion, *Advențiștii nu cunosc adevărul biblic. Întrebări și răspunsuri*, București, f. e., 2001;
22. BÂLDEA, Ion, *Advențiștii tradiționali și advențiștii evanghelici. Culegere din scrierile adventiste*, București, Edit. Miracol, 2007;
23. BÂLDEA, Ion, *Minciuni doctrinare. Ezeziile doctrinei adventiste. 27 de puncte fundamentale de doctrină*, București, Edit. Miracol, 2002;
24. BÂLDEA, Ion, *Rătăcirea adventistă*, București, Edit. Miracol, 1996;
25. BEL, Valer, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană. Vol. 1: Premise Teologice*, Cluj-Napoca, Edit. Presa Universitară Clujeană, 2004;
26. BELLEMARE, Pierre, NAHMIAS, Jean-Francois, *Infernul. Societăți secrete și secte mafioate*, trad. Aurelia Ulici, București, Edit. Litera Internațional, 2012;
27. BENEDICT, Gerald, *Profețiile maya pentru 2012*, trad. Carmen Nedelcu, Ed. a II-a, București, Edit. Litera Internațional, 2011;
28. BERAR, Petru, *Religia în lumea contemporană*, București, Edit. Politică, 1983;
29. BERGERON, Richard, *Le cortege des fous de Dieu. Un chretien scrute les nouvelles religions*, Montreal, Paris, Editions Paulines et Apostolat des Editions, 1990;

30. BERKHOF, Hendrikus, *Christ, the Meaning of History*, Richmond, John Knox Press, 1966;
31. BIVOLARU, Gregorian, *Kali Yuga. Epoca decăderii spirituale reflectată în cele mai faimoase profeții orientale și occidentale* (broșură);
32. BOBRINSKOY, Boris, *Taina Bisericii*, trad. Vasile Manea, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2004;
33. BOCCONI, Anna Lamberti, *Marile profeții ale secolului al XXI-lea*, trad. Dragoș Nedelescu, Iași, Edit. Elit, 1999;
34. BOIA, Lucian, *Scurtă istorie a dezastrelor naturale. Epidemii, cutremure și dereglări climatice*, București, Edit. Humanitas, 2020;
35. BOIA, Lucian, *Sfârșitul Occidentului? Spre lumea de mâine*, București, Edit. Humanitas, 2017;
36. BOSCH, David, *Dynamique de la mission chretienne. Histoire et avenir des modes missionnaires*, Haho, Khartala, Labor et Fides, Lome, Paris, Geneve, 1995;
37. BOTOȘĂNEANU, Grigore Leu, *Sectele din România*, Chișinău, Tipografia Eparhială „Cartea Românească”, 1931;
38. BOTTERO, Jean, OUAKNIN, Marc-Alain, MOINGT, Joseph, *Cea mai frumoasă istorie despre Dumnezeu. Cine este Dumnezeu din Biblie?*, trad. Maria Ivănescu, Oradea, Edit. Aion, 1997;
39. BOYER, Paul, *When Time Shall Be No More: Prophecy Belief in Modern America Culture*, Massachusetts, Cambridge, Belknap Press, 1992;
40. BRECK, John, *Darul sacru al vieții. Tratat de bioetică*, trad. Irineu Pop Bistrițeanul, Cluj-Napoca, Edit. Patmos, 2001;
41. BRECK, John, *Puterea Cuvântului în Biserica dreptmăritoare*, trad. Monica Herghelegiu, București, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1999;
42. BRIA, Ion, *Iisus Hristos*, București, Edit. Enciclopedică, 1992;
43. BRIA, Ion, *Liturghie după Liturghie. Misiune apostolică și mărturie creștină azi*, București, Edit. Athena, 1996;
44. BRIA, Ion, *Mergi în pace! Perspective ortodoxe în misiune*, trad. Ana Simona Tuhuț, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2015;
45. BRIEM, Christian, *Răpirea credincioșilor. Trec copiii lui Dumnezeu prin necazul cel mare?*, Dillenburg, GBV – Gute Botschaft Verlag, 1999;
46. BUGA, Ion, *Teologia enclavelor. Pentru o metafizică ortodoxă*, București, Edit. Sfântul Gheorghe Vechi, 1995;
47. BULLON, Alejandro, *Lumea noastră, încotro?* trad. Loredana Sârbu, Ed. a III-a, București, Edit. Viață și Sănătate, 2009;
48. BUNACIU, Ioan, *Gânduri exegetice asupra cărții Apocalipsa. Vol. II*, Oradea, Edit. Emanuel, f. a.;
49. BUNSON, Mathew, *Profețiile anului 2000. Preziceri, revelații și viziuni pentru noul mileniu*, trad. Lelia Rotaru, București, Edit. Image, 1999;

50. BUSCH, Wilhelm, *Isus, destinul nostru*, Ulm, CLV (Christliche Literatur-Verbreitung), 1990;
51. CALCIU-DUMITREASA, Gheorghe, *Homo Americanus. O radiografie ortodoxă*, Ed. a II-a, București, Edit. Christiana, 2007;
52. CAMBRON, Mark G. D. D., *Doctrină biblice. Crezuri importante*, trad. Mia Oglice, Baptist International Missions Inc., 1994;
53. CAMP, Gregory S., *Selling Fear: Conspiracy Theories and End-Times Paranoia*, Grand Rapids, Michigan, Baker Books Press, 1997;
54. *Carte de profeții*, București, Edit. Călin, 2004;
55. CHIRICĂ, Olimpia Carmen, *Preamărire sau decădere religioasă*, București, Edit. Ștefan, 2012;
56. CHIRICUȚĂ, Petre, *Parusia sau despre A Doua Venire*, Ed. a II-a, București, Edit. Anastasia, 2001;
57. CLEOPA, Ilie, *Călăuză în Credința Ortodoxă*, Ed. a IV-a, Vânători, Edit. Mănăstirii Sihăstria, 2007;
58. COHN, Norman, *Les Fanatiques de l'Apocalypse. Millenaristes revolutionnaires et anarchistes mystiques au Moyen Age*, Paris, Editions Payot, 1983;
59. COMȘA, Grigore Gheorghe, *Noua călăuză pentru cunoaștere și combaterea sectelor religioase*, Arad, Tiparul Tipografiei Diecezană, 1927;
60. CONSTANTINESCU, Alexandru N., *Sectologie. Istoricul și combaterea sectelor din România*, Ed. a III-a, București, Tipografia Cărților Bisericești, 1943;
61. CONSTANTINESCU, Șerban, *Năzbîtii teologice sau falsă mărturie a așa zișilor Martori ai lui Iehova*, Dillenburg, G.B.V. (Gute Botschaft Verlag), 1990;
62. CRIȘAN, Andrei, *Fenomenologia religioasă în era globalizării*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2020;
63. CROCKETT, Arthur, *Profețiile inedite ale lui Nostradamus*, trad. Alina Codin și Vlad Cuza, București, Edit. Rom Direct Impex, 1994;
64. CUCIUC, Constantin, *Fenomenul religios contemporan*, București, Edit. Științifică și Enciclopedică, 1989;
65. DAN, Paul, *Adevărul despre mișcarea adventistă*, București, Edit. Alfa-Omega, 2002;
66. DARBY, John Nelson, *Mântuire deplină în Hristos (fragmente)*, Dillenburg-Germania, Gute Botschaft Verlag (G.B.V.), 1990;
67. DAVID, P. I., *Invazia sectelor. Coarnele fiarei apocaliptice în mileniul III. Vol. I: De la erezii vechi la secte religioase ale timpului nostru*, București, Edit. Crist-1, 1997;
68. DAVID, P. I., *Invazia sectelor. Obsesia chipului „fiarei apocaliptice” la sfârșit de mileniu II. Vol. II: „Proorocii” timpului, dascăli mincinoși, „antihriștii” evanghelizatori*, Constanța, Edit. Europolis, 1999;
69. DEHELEANU, Petru, *Manual de Sectologie*, Arad, Tipografia Diecezană, 1948;

70. DELABOIA, Gamaliel, *Lumea – opera iubirii Preasfintei Treimi*, trad. Vasile Bîrzu, Sibiu, Edit. Astra Museum, 2013;
71. DELUMEAU, Jean, *Frica în Occident (secolele XIV-XVIII): O cetate asediată, Vol. II*, trad. Modest Moraru, București, Edit. Meridiane, 1986;
72. DEM, Marc, *666 Anticrist*, trad. Nicolae Constantinescu, București, Edit. Domino, 1997;
73. DENIS, Jean-Pierre, *De ce scandalizează creștinismul*, trad. Eduard Florin Tudor, București, Edit. Nemira, 2012;
74. DORR, Donal, *Mission in Today`s World*, New York, Orbis Books, Maryknoll, 2000;
75. DRĂGULIN, Paul, *Apocalipsa în teologia creștină a veacului al XX-lea*, București, Edit. Proxima, 2007;
76. DREVILLON, Herve, LAGRANGE, Pierre, *Nostradamus: eterna întoarcere*, trad. Emilia Munteanu, București, Edit. Univers, 2003;
77. DROSIN, Michael, *Codul Bibliei. Numărătoarea inversă a început*, trad. Gabriela Stoian, București, Edit. Nemira, 2006;
78. DUMEA, Claudiu, *Religii, Biserici, secte. Privite din perspectivă catolică*, Iași, Edit. Sapientia, 2002;
79. DUMITRESCU, Virgil, *După căderea cortinei, sfârșitul?*, București, Edit. Viață și Sănătate, 1996;
80. DUMOULIN, Pierre, *Apocalipsa*, trad. Christian Tămaș, Iași, Edit. Ars Longa, 2003;
81. DURANT, Will, *Reforma. Vol. I: Istoria civilizației europene de la Wycliff la Calvin*, trad. Liana Gomboșiu și Cristina Ștefănescu, București, Edit. Prietenii Cărții, 2005;
82. ERIKSSON, Jacob Van, *Al Treilea Război Mondial în formă continuată – Blestemul Apocalipsei moderne*, trad. Florin Ștefănescu, Colecția „Secolul XX: 20 de mistere esențiale”, Vol. XVII, București, Edit. Integral, 2019;
83. FAWCETT, Bill, *100 de greșeli care au schimbat istoria. Erori și gafe care au prăbușit imperii, au distrus economii și au transformat lumea*, trad. Aloma Ciomâzgă-Mărgărit, București, Edit. Litera, 2020;
84. FELMY, Karl Christian, *Dogmatica experienței ecleziale. Înnoirea teologiei ortodoxe contemporane*, trad. Ioan Ică, Sibiu, Edit. Deisis, 1999;
85. FERGUSON, Niall, *Civilizația. Vestul și Restul*, trad. Doris Mironescu și Andreea Mironescu, Iași, Edit. Polirom, 2014;
86. FESTINGER, Leon, W. RIECKEN, Henry, SCHACHTER, Stanley, *When Prophecy Fails: The end is near. A classic study*, London, Pinter and Martin Ltd, 2008;
87. FLANDORFER, Antoniu Alexandru, *Critica fundamentelor etico-filosofice ale național-socialismului*, București, Edit. Eikon, 2016;
88. FLOROVSKY, Georges, *La sainte Eglise universelle*, Neuchatel, Editions Delachaux, 1948;

89. FORMAN, Henry James, *Profețiile de-a lungul secolelor*, trad. Diana Ivan, București, Edit. Aldo Press, 2002;
90. FOSTER, Harry, *Cele două împărății*, trad. Bogdana Stănculescu, Oradea, Edit. Lampadarul de Aur, 2016;
91. FRANK, Ewald, *Apocalipsa. O carte cu șapte peceți?*, Arad, Freie Volks Mission, E. V., 1995;
92. FRANK, Ewald, *Creștinismul tradițional. Adevăr sau falsificare?*, f. l., Edit. Freie Volksmission Krefeld, 1992;
93. FRAZIER, T. L., *A Doua Venire a lui Hristos. O viziune ortodoxă*, trad. Tatiana Petrache, Galați, Edit. Egumenița, Alexandria, Edit. Cartea Ortodoxă, 2007;
94. GAMPIOT, Aurelien Mokoko, *Kimbanguism. An African Understanding of the Bible*, Penn State University Press, 2017;
95. GARIN, Eugenio, *Omul Renașterii*, trad. Dragoș Cojocaru, Iași, Edit. Polirom, 2000;
96. GAULMYN, Isabelle de, *Francisc, un papă pentru toți*, trad. Rodica Chiriacescu, București, Edit. Meteor Publishing, 2016;
97. GEORGES, Manuela (coord.), *Misterele lumii. Apocalipsa*, Cluj-Napoca, Edit. Hiperion, 2000;
98. GEORGES, Manuela (coord.), *Misterele lumii. Profeții*, Cluj-Napoca, Edit. Hiperion, 2000;
99. GEORGESCU, Mircea E., DUTCHEVICI, Mihail S., *Sectele religioase. De la naivitate la terorism*, București, Edit. Ștefan, 2017;
100. GEORGIU, Gurie, TIA, Teofil, *Articularea credinței în cultura timid-postmodernă românească – perspective aplicate de consolidare rațional-mistică a demersului pastoral*, Ed. a II-a, Stockholm, Felicitas Publishing House, Deva, Edit. Episcopiei Devei și Hunedoarei, 2014;
101. GHEORGHE, Aurel, *Fericita noastră nădejde. Răpirea Bisericii*, Arad, Edit. Carmel, 2018;
102. GHEORGHE, Aurel, *Războaiele viitorului*, Arad, Edit. Carmel, 2018;
103. GHEORGHE, Longodor, *Urâciunea Pustiirii, Taina Fărădelegii, Omul Fărădelegii, Biserica Adevărată – manual pentru credincioși* -, f. l., f. e., f. a.;
104. GIBON, Yves de, VERNETTE, Jean, *Des „sectes” a notre porte. Repertoire et presentation*, Lyon, Editions du Chalet, 1987;
105. GIOSANU, Ioachim, *Creștinismul abia începe*, Roman, Edit. Filocalia, 2013;
106. GOFF, Jacques Le, *Omul Medieval*, trad. Ingrid Ilinca și Dragoș Cojocaru, Iași, Edit. Polirom, 1999;
107. GREBE, Detlef, *Și numărul lui este 666. Când va veni semnul fiarei?* trad. Johannes Jach, Misiunea Evanghelică Bad Salzuflen, 1996;
108. GREER, John Michael, *A history of the end of time. Apocalypse*, London, Quercus, 2012;
109. GRUICI, Lidia, *Documente Sfinte: Daniel și Apocalipsa*, f. l., f. e., 1998;
110. GUENON, Rene, *Lumea Modernă*, trad. Daniel Holbea, București, Edit. Herald, 2018;

- 111.HAINES, Leland M., LALA, Adrian, *Răscumpărarea realizată prin Hristos. Un studiu al învățăturii biblice despre Răscumpărare*, trad. Adrian Lala, Goshen, Biblical Wiewpoints Publications, 2002;
- 112.HALL, Andrea, *Profețiile lui Nostradamus. Alte previziuni despre sfârșitul lumii*, trad. Andreea Ghiță, Cluj-Napoca, Edit. Hiperion, 2002;
- 113.HALL, Douglas John, *Confessing the faith. Christian Theology in a Nord American Context*, Minneapolis, Fortress Press, 1996;
- 114.HALL, John R., *Apocalipsa. Din Antichitate până în Imperiul Modernității*, trad. Iustina Cojocaru, Cluj-Napoca, CA Publishing, 2010;
- 115.HARARI, Yuval Noah, *Homo Deus: Scurtă istorie a viitorului*, trad. Lucia Popovici, Iași, Edit. Polirom, 2018;
- 116.HARNACK, Adolf Von, *Istoria Dogmei. Introducere în doctrinele creștine fundamentale*, trad. Walter Fotescu, Ed. a III-a, București, Edit. Herald, 2017;
- 117.HARRIS, Sam, *Sfârșitul credinței. Religie, teroare și viitorul rațiunii*, trad. Alexandru Anghel, București, Edit. Herald, 2016;
- 118.HARRISON, Barbara Grizzuti, *Visions of Glory. A History and a Memory of Jehovah's Witnesses*, New York, Simon&Schuster, 1978;
- 119.HITCHENS, Cristopher, *Dumnezeu nu este Mare. Cum otrăvește religia totul*, trad. Patricia Neculae, București, Edit. Litera, 2018;
- 120.HLADCHI-BUCOVINEANU, Petre, *Fațete reale ale sectelor religioase*, București, Edit. Politică, 1983;
- 121.HUNT, Dave, *Pacea Globală și apariția lui Antihrist*, trad. Olimpiu S. Cosma, Făgăraș, Edit. Agape, 1997;
- 122.HUNT, Dave, MCMAHON, T. A., *Seducerea creștinătății. Discernământul spiritual în zilele din urmă*, trad. Olimpiu S. Cosma, Făgăraș, Edit. Agape, 1995;
- 123.HUTTEN, Kurt, *Le monde spirituel des sectaires*, Neuchatel-Suisee, Editions Delachaux et Niestle, 1965;
- 124.IORDACHE, Mihai, *Lumina Învierii. Spiritualitatea Sfintelor Paști*, București, Edit. Basilica, 2019;
- 125.JONES, Seth G., LIBICKI, Martin C., *How Terrorist Groups End. Lessons for Countering al Qaida*, Santa Monica, Rand Corporation Press, 2008;
- 126.JONES, Marie D., 2013. *Sfârșitul lumii sau un nou început? Ce va fi după 2012*, trad. Liviu Mateescu, București, Edit. Life Style, 2010;
- 127.JOSEPH, Lawrence E., *Apocalipsa 2012*, trad. Adriana Bădescu, București, Edit. Nemira, 2008;
- 128.JURCAN, Emil, *Duhul Sfânt și provocările contemporane ale lumii*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 1999;

- 129.JURCAN, Emil, *Ipoteze teognostice în diferite gândiri religioase – o analiză creștină*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2009;
- 130.KALMUSKY, D., *Semnele Apocalipsei*, București, Edit. Saeculum I.O., 1999;
- 131.KARAVIDOPOULOS, Ioannis, *Comentariu la Evanghelia după Marcu*, trad. Sabin Preda, București, Edit. Bizantină, f. a.;
- 132.KEISER, Michael, *Propovăduirea Cuvântului. Recuperarea tradiției apostolice a evanghelizării*, trad. Cristina Matilda Vănoagă, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2017;
- 133.KELLY, William, *Studiu asupra Apocalipsei*, Dillenburg, GBV – Gute Botschaft Verlag, 1991;
- 134.KEPEL, Gilles, *Dumnezeu Își ia revanșa. Creștini, evrei și musulmani recuceresc lumea*, trad. Rodica Maria Valter și Radu Valter, București, Edit. Artemis, 1994;
- 135.KILDUFF, Marshall, JAVERS, Ron, *Secta sinucigașă. Secretele sectei „Templul Popoarelor” și ale masacrului din Guyana*, trad. Felicia Antip, București, Edit. Politică, 1981;
- 136.KOCH, Klaus, *The Rediscovery of Apocalyptic. A polemical work on a neglected area of Biblical studies and its damaging effects on theology and philosophy*, London, S.C.M. Press, 1972;
- 137.KURAEV, Andrei, *Daruri și anateme. Ce a adus creștinismul lumii*, trad. Nina Nicolaevna, București, Edit. Sophia, 2004;
- 138.LADD, George Eldon, *Prezența viitorului. Tratarea modernă cea mai cuprinzătoare a escatologiei Noului Testament. Escatologia realismului biblic*, trad. Ana Gruescu, Oradea, Edit. Cartea Creștină, 1997;
- 139.LAVOCAT, R. P. Marie-Hugues, *L'Espirit de Verite et d'Amour. Essai de Synthese Doctrinale sur Le Saint-Espirit*, Paris, Editions Saint Dominique/Editions Saint Charles, 1968;
- 140.LEGIEHN, Hans, *Biruitori prin credință. Ce spune Biblia despre această credință?* Oradea, Edit. Lumina Lumii, 1970;
- 141.LEMANN, Joseph și Augustin, *Procesul lui Iisus și Antihristul*, trad. Gabriel Avram, Filipeștii de Târg, Edit. Antet, f. a.;
- 142.LEMENI, Adrian, Răzvan IONESCU, Sorin MIHALACHE, Cristinel IOJA, *Apologetica Ortodoxă. Vol. I*, București, Edit. Basilica, 2013;
- 143.LEMENI, Adrian, *Sensul eshatologic al creației*, București, Edit. Asab, 2004;
- 144.LEMESURIER, Peter, *Nostradamus: ultimele revelații*, trad. Dana Macovei, București, Edit. Tempus, 1996;
- 145.LEVANDA, Peter, *Alianța diabolică. O istorie secretă a implicării nazismului în ocultism*, trad. Mihai Constantin, București, Edit. Lucman, 2010;
- 146.LEVY, Joel, *Cartea Apocalipsei. Scenarii pentru sfârșitul lumii*, trad. Anne Marie Baranga, București, Edit. Allfa, 2010;

- 147.LIETH, Norbert, *Perspective asupra viitorului. Aspecte escatologice din Cartea lui Daniel*, trad. Ștefan Rudolf, Arad, Edit. Strigătul de la Miezul Noptii, 1999;
- 148.LIETH, Norbert, *Răpirea*, trad. Wilhelm Rudolf, Arad, Edit. Strigătul de la Miezul Noptii, 2006;
- 149.LIETH, Norbert, *Vremea este aproape. Referiri la revenirea lui Isus*, Arad, Edit. Strigătul de la Miezul Noptii, 1995;
- 150.LIFTON, Robert J., HOLT, Henry, *Destroying the World to Save It: Aum Shinrikyo, Apocalyptic Violence and the New Global Terrorism*, New York, Metropolitan Books, Macmillan Publishers, 1999;
- 151.LIGHEZAN, Iacob, *Antiidolatrie: mari primejdii – mici avertizări*, f. l., f. e., f. a.;
- 152.LINDEN, Ingemar, *The Last Trump: An historico-genetical study of some important chapters in the making and development of the Seventh-Day Adventist Church*, Frankfurt am Main, Bern, Los Angeles, Peter Lang International Academic Publishers, 1978;
- 153.LINGLE, Wilbur, *Abordarea cu dragoste a Martorilor lui Iehova. Cum să aduci mărturie pentru Cristos fără să discuți în contradictoriu*, trad. Olimpiu S. Cosma, Făgăraș, Edit. Agape, 1997;
- 154.LOGOTHETIS, Spiridon, *Împărăția cerurilor și semnele vremurilor din urmă*, trad. Șerban Tica, București, Edit. Sophia, 2011;
- 155.LONGCHAMP, Jean-Paul de, *În umbra sectelor*, trad. Ion Musceleanu, București, Casa Editorială „Curierul Dunării”, 2000;
- 156.LANGHAMMER, Joachim, *Ce se va întâmpla cu lumea aceasta? Explicații la planul de mântuire al lui Dumnezeu*, Misiunea Evanghelică Bad Salzuflen, 1995;
- 157.MACAR, Ilie, *Sfârșitul omului și al lumii între adevăr și utopie. Eshatologie și erezie*, Iași, Edit. Doxologia, 2014;
- 158.MACCULLOCH, Diarmaid, *Istoria creștinismului. Primii 3000 de ani*, trad. Cornelia Dumitru și Mihai-Silviu Chirilă, Iași, Edit. Polirom, 2011;
- 159.MACDONALD, Ken și Agnes, *A Doua Venire. Răspunsuri la întrebări dificile*, USA, Revivals and Missions, INC., 1991;
- 160.MANN, A. T., *Proorociile sfârșitului lumii*, trad. Vasile Geamănu, București, Societatea „Adevărul”, 1997;
- 161.MANTZARIDIS, Georgios I., *Globalizare și universalitate*, trad. Vasile Răducă, București, Edit. Bizantină, 2002;
- 162.MANTZARIDIS, Georgios I., *Morala Creștină*, trad. Cornel Constantin Coman, București, Edit. Bizantină, 2006;
- 163.MANTZARIDIS, Georgios I., *Tradiție și înnoire*, trad. Florin Toader Tomoioagă, Iași, Edit. Doxologia, 2017;

- 164.MARTIN, Walter, *Împărăția Cultelor Eretice*, trad. Elena Jorj și Eugen Budea, Ed. a III-a, Oradea, Edit. Cartea Creștină, 2012;
- 165.MARTINI, Carlo Maria, ECO, Umberto, *În ce cred cei care nu cred?* trad. Dragoș Zămosteanu, Iași, Edit. Polirom, 2011;
- 166.MAURER-VULVARĂ, J., *Comoara adevărilor biblice*, f. l., f. e., 1993;
- 167.MAXWELL, A. S., *Înapoi la Dumnezeu*, trad. Vasile Florescu, București, Edit. Curierul Adventist, f. a.;
- 168.MAYER, Jean-Francois, *Sectele. Neconformisme creștine și noi religii*, trad. Ruxana Pitea, Ed. a II-a, Col. „Orizonturi Spirituale”, București, Edit. Enciclopedică, 1998;
- 169.MECARI, Lemi Gemil, *Apocalipsa 2012. Certitudine! Sau Probabilitate?*, București, Edit. Ștefan, 2008;
- 170.MEGHEȘAN, Dumitru, *Învie și eshatologie*, Oradea, Edit. Aion, 2002;
- 171.MEYENDORFF, John, *Teologia bizantină*, trad. Alexandru Stan, București, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1996;
- 172.MEYENDORFF, John, *Unite de l'Empire et divisions des chretiens*, Paris, Edition du Cerf, 1993;
- 173.MIHĂESCU, Eugen (ed.), *Carte de profeții*, Ed. a III-a, București, Edit. Călin, 2007;
- 174.MINK, Paul-Gerhard, *Cum ajung în cer?*, trad. Thomas Kasper și Vasile Breban, Hirzenhain-Germania, Misiunea Maranata, f. a.;
- 175.MITILINAIOS, Athanasie, *Omiliile la Cartea Apocalipsei. Vol. I*, trad. Sora Magdalena, Galați, Edit. Egumenița, 2019;
- 176.MOISESCU, Christian, *Devieri de la calea vieții*, Dillenburg, Gute Botschaft Verlag (GBV), 1991;
- 177.MONAHIA MAGDALENA, *Antihristul*, trad. Ion Diaconescu, Filipeștii de Târg, Edit. Samizdat, f. a.;
- 178.MONAHUL COPRIE (ed.), *Apostazia și Antihristul după învățătura Sfinților Părinți*, Ed. a II-a, București, Edit. Sophia, 2014;
- 179.MONTEFIORE, Simon Sebag, *Monștrii. Cele mai malefice personalități istorice, de la Nero la Osama Bin Laden*, trad. Gabriel Stoian, București, Edit. Litera, 2013;
- 180.MONTEFIORE, Simon Sebag, *Titani ai istoriei. Giganții care ne-au modelat istoria*, trad. Anca Simitopol, București, Edit. Litera, 2019;
- 181.MUCHER, Werner, *Timpul sfârșitului*, Ed. I, Lychen, Daniel-Verlag, 2011;
- 182.MUREȘAN, Radu Petre, *Atitudinea Bisericii Tradiționale Europene față de prozelitismul advent. Impactul în societatea contemporană*, Ed. a II-a, Alexandria, Edit. Cartea Ortodoxă, 2012;
- 183.NEACȘU, Costel, *Sfârșitul lumii*, Alba Iulia, Edit. Universul Școlii, 2009;

- 184.NEAGOE, Gheorghe Diculescu, *Religie, știință, ocultism, adevăr*, București, Edit. Medicală, 2006;
- 185.NECHITA, Vasile, *Pentru o misiologie practică*, Chișinău, Edit. Garuda Art, Iași, Edit. Vasiliana 98, 2005;
- 186.NIEBUHR, Richard, *The Kingdom of God in America*, Chicago, Willett, Clarke&Company, 1937;
- 187.Noile buletine Antihrist 666, Colecția „Descoperiri”, Atena, 1993;
- 188.OMAGGIO, Maria Rosario, *Călătorie în incredibil. O căutare dincolo de frontiere*, trad. Cornel Nicolae, București, Edit. Z 2000, 2000;
- 189.PACHE, Rene, *A Doua Venire a lui Hristos*, trad. Constantin Moisa, Brașov, Edit. Casa Literaturii Creștine, 1994;
- 190.PALAHNIUK, Chuck, *Apocalipsa*, trad. Vlad Pojoga, Iași, Edit. Polirom, 2018;
- 191.PAULUS, Stefan, *Nostradamus 1999. Cine va supraviețui?*, trad. Mihnea Columbeanu, București, Edit. Antet, f. a.;
- 192.PAVELESCU, Dan, *Se apropie sfârșitul lumii?* București, Edit. Triumf, 2007;
- 193.PAUWELS, Louis, BERGIER, Jacques, *Dimineața magicienilor*, trad. Dan Petrescu, Ed. a II-a, București, Edit. Nemira, 2005;
- 194.PESTROIU, David, *Liturghie și Misiune*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2012;
- 195.PESTROIU, David, *Martorii lui Iehova. Sunt ei creștini?*, Ed. a II-a, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2012;
- 196.PESTROIU, David, *Ortodoxia în fața prozelitismului Martorilor lui Iehova*, Ed. a II-a, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2013;
- 197.PETRARU, Gheorghe, *Secte neoprotestante și noi mișcări religioase în România*, Craiova, Edit. Universitaria, 2006;
- 198.PETERSEN, Rodney L., Marian Gheorghe SIMION, *Tracing Contours. Reflections on World Mission and Christianity*, Boston Theological Institute, Newton Centre, MA, 2010;
- 199.PLOSCARU, Ioan, *Biblia răspunde*, Târgu-Lăpuș, Edit. Galaxia Gutenberg, 2009;
- 200.POPESCU, Dumitru, *Hristos-Biserică-Societate*, București, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1998;
- 201.POPOVICI, Petru, *Graiul Proorocilor*, Oradea, Edit. Lumina Lumii, f. a.;
- 202.PORTELLI, Constantin, *Decalogul creștin modern și noua reformă*, București, Edit. Neverland, 2019;
- 203.PORTELLI, Constantin, *Terapie psiho-spirituală prin religie universală*, București, Edit. Neverland, 2018;
- 204.POWELL, Robert, DANN, Kevin, *Christos și calendarul maya. 2012 și venirea Antichristului*, trad. Ciprian Gheorghe, București, Edit. Univers Enciclopedic Gold, Cluj-Napoca, Edit. Triade, 2011;

205. *Previziunile lui Nostradamus comentate de Orson Welles*, București, Edit. Tim, f. a.;
206. PRIEUR, Jean, *Hitler-Magul Întinericului. Ocultismul negru și noua rasă ariană în cel de-al III-lea Reich. Straniile coincidențe ale celui de-Al Doilea Război Mondial*, trad. Nicolae Constantinescu, Colecția „Universuri Secrete”, București, Edit. Pro Editură și Tipografie, 2006;
207. *Profeții și mărturii creștine pentru vremea de acum. Antologie de texte de la Sfinții Părinți și autori contemporani*, Alexandria, Edit. Cartea Ortodoxă, 2008;
208. RĂMUREANU, Ioan, ȘESAN, Milan, BODOGAE, Teodor, *Istoria Bisericească Universală, Vol. II (1054-1982)*, București, EIBMBOR, 1993;
209. RAGNO, Fabio, *Inițiere în misterele istoriei. Adevăruri șocante despre istoria uitată a omenirii*, trad. Filofteia și Șerban Stati, București, Edit. Orizonturi, 2019;
210. RATHFORD, Michael, *Codul lui Nostradamus. Al Treilea Război Mondial: 2007-2012*, trad. Adriana Bădescu, București, Edit. Nemira, 2006;
211. RAVASI, Gianfranco, *Întrebări privitoare la credință. 150 de răspunsuri la întrebările celor care cred și ale celor care nu cred*, trad. Anamaria Gebăilă și Bogdan Chioreanu, București, Edit. Humanitas, 2016;
212. READER, Ian, *Religious Violence in Contemporary Japan: The Case of Aum Shinrikyo*, Honolulu, University of Hawai'i Press, 2000;
213. REAVIS, Dick J., *The Ashes of Waco: An Investigation*, New York, Simon&Schuster, 1995;
214. REED, David A., *Martorii lui Iehova. Scrutin biblic al ereziei lor. Replică verset cu verset*, Ed. a II-a, Dillenburg, Gute Botschaft Verlag (GBV), 1992;
215. REMETE, George, *Iisus Hristos, Iubirea trădată. Vol. I: Dumnezeuul trădat*, București, Edit. Paideia, 2019;
216. REMETE, George, *Iisus Hristos, Iubirea trădată. Vol. II: Singurul Dumnezeu*, București, Edit. Paideia, 2020;
217. REMETE, George, *Iisus Hristos, Iubirea trădată. Vol. III: Singurul Prieten*, București, Edit. Paideia, 2020;
218. REMETE, George, *Leacuri contra evlaviei. Alte răspunsuri la aceleași întrebări*, București, Edit. Paideia, 2021;
219. REIS, Julien, *Religion, magie et sectes. Une approche phenomenologique*, Louvain-la-Neuve, Centre d'histoire des religions 1981;
220. RHEA, Jennifer K., *Nostradamus. Profeții pentru secolul 21 și după*, București, Edit. Dexon, 2021;
221. RIDENOUR, Fritz, *De fapt, care este diferența?*, Dillenburg, Germania, Gute Botschaft Verlag (G.B.V.), 1991;
222. RILEY, William, *Aventura spirituală a Apocalipsului: Ce le spune Duhul Bisericilor?*, trad. Monica Broșteanu, București, Edit. Arhiepiscopiei Romano-Catolice, 2000;

- 223.ROBERTSON, Pat, SLOSSER, Bob, *Împărăția secretă. O promisiune de speranță și de libertate într-o lume agitată*, trad. Doru Motz, București, Edit. Stephanus, f. a.;
- 224.ROSE, Serafim, *Semnele sfârșitului lumii*, trad. Ștefan Francisc Voronca, Galați, Edit. Egumenița, 2004;
- 225.ROTARU, Ioan-Gheorghe, *Sabatarieni în contextul vieții transilvane (sec. XVI-XX). Vol. 3: Doctrină, cult, organizare. Mănăstirile sabatariene*, Ed. a II-a, Cluj-Napoca, Edit. Risoprint, 2019;
- 226.ROY, Michael J., *Viitorul ne-a fost prezis. Profeții străvechi care sunt împlinite acum*, trad. Naomi Munteanu, București, Edit. Semne, 1997;
- 227.*Să aducem argumente din Scripturi*, Edit. Societății Watchtower a Martorilor lui Iehova, 1989;
- 228.SANDER, Stephen, *Apocalipsa. Sfârșitul lumii: 21 de posibile scenarii*, București, Edit. Andreas, 2005;
- 229.SANDERS, Jim, *Iată, Eu vin curând. Apocalipsa, capitolul I*, trad. Cristina Nan, Oradea, Edit. Bisericii „Dragostea lui Hristos”, 2006;
- 230.SCHMEMANN, Alexander, *Cred*, trad. Florin Caragiu, București, Edit. Basilica, 2014;
- 231.SCHWARZ, Hans, *Eschatology*, Grand Rapids, Michigan, William B. Eerdmans Publishing Co., 2000;
- 232.SEDE, Gerard și Sophie de, *Ocultismul în politică. De la Pitagora până în zilele noastre*, trad. Radu I. Petrescu, Ed. a II-a, București, Edit. Nemira, 2006;
- 233.*Sfârșitul se apropie...*, broșură apărută la Centrul de Misiune Sfântul Ioan Maximovici, 2006;
- 234.SIMON, Sylvie, 2012. *Fața nevăzută a secolului XXI: previziuni științifice, adevăruri incomode*, trad. Nicolae Constantinescu, Pitești, Edit. Paralela 45, 2009;
- 235.SIRONNEAU, Jean-Pierre, *Milenarisme și religii moderne*, trad. Ioan Lascu, Cluj-Napoca, Edit. Dacia, 2006;
- 236.SITCHIN, Zecharia, *Armagedon 2012. Sfârșitul zilelor și profețiile întoarcerii*, trad. Mihaela Enache, București, Aldo Press, 2011;
- 237.SKARTSIUNI, Dimitriu C., *Profeții despre Antihrist*, București, Edit. Lucman, 2012;
- 238.SMITH, Oswald J., *Provocarea misiunilor*, Oradea, Romanian Edition by Operation Mobilisation, 1993;
- 239.SMITH, Uriah, *Explicarea profețiilor lui Daniel și Apocalipsa*, f. I., f. e., 2001;
- 240.SPANGLER, David, *Revelation: The Birth of a New Age*, Findhorn Foundation, The Park, Forres, 1997;
- 241.STEINER, Rudolf, *Le sens de la mort*, Paris, Triades-Editions, 1977;
- 242.STOIE, Nicolae, *Nostradamus și sfârșitul lumii*, Brașov, Edit. Duminică, 1992;
- 243.SUMIAN, Farnaz Ma, *Viața după moarte în religiile lumii*, trad. Alexandra Petrea, București, Edit. Lotus, 1999;

- 244.ȘTEFĂNESCU, Paul, *Istoria mondială a societăților secrete*, București, Edit. Miracol, 1997;
- 245.TANDIN, Traian, *Secte Criminale*, București, Edit. Tritonic, 2008;
- 246.TAPERNOUX, Marc, *Viitorul în lumina profețiilor*, Dillenburg, West Germany, Gute Botschaft Verlag, 1990;
- 247.THOMPSON, Damian, *Sfârșitul lumii. Temeri și speranțe la schimbarea mileniului*, trad. Cristian Banu, București, Aldo Press, 1999;
- 248.TIA, Teofil, *Descresținarea – O apocalipsă a culturii*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2009;
- 249.TILLICH, Paul, *Cutremurarea temelilor*, trad. Monica Medeleanu, București, Edit. Herald, 2007;
- 250.TRADOWSKY, Peter, *Christ și Antichrist. Din exercițiile de cunoaștere pentru sfârșitul de secol*, Colecția „Inițieri”, Seria „Biblioteca Antroposofică”, trad. Andras Zoltan, București, Edit. Univers Enciclopedic Gold, 2009;
- 251.ȚĂREANU, Dan, *Antitrinitarismul modern. Prezumții teologice și structuri conceptuale*, Sibiu, Edit. Andreiana, 2015;
- 252.ȚUGUI, Ion, *Șapte ani apocaliptici (Dezvăluirile Contelui Incapucciato)*, București, Edit. Cartea Românească, 1992;
- 253.ȚUGUI, Ion, *Vise, viziuni, profeții, premoniții. Incursiune în fenomenologia paranormală*, București, Edit. Roza Vânturilor, 1992;
- 254.VALERO, Luis T. Melgar, *Mari profeții ale istoriei. Incursiune în destinul trecut și viitor al omenirii*, trad. Andreea Bârzoiu și Alina Țiței, Iași, Edit. Polirom, 2010;
- 255.VANCE, Laura L., *Seventh-Day Adventism in Crisis – Gender and Sectarian Change in a Emergency Religion*, Urbana and Chicago, University of Illinois Press, 1999;
- 256.VASILE, Danion (coord.), *Cum L-am cunoscut pe Hristos. Drumul spre acasă. După droguri, desfrâu, yoga și alte rătăcirii*, București, Edit. Areopag, 2018;
- 257.VASILE, Danion, *Despre horoscop, cutremure și ghicirea viitorului*, Galați, Edit. Bunavestire, 2003;
- 258.VASILE, Danion, *Despre înaintemergătorii Antihristului*, Galați, Edit. Cartea Ortodoxă și Edit. Egumenița, 2004;
- 259.VAUCHEZ, Andre, *Spiritualitatea Evului Mediu Occidental. Secolele VIII-XII*, trad. Doina Marian și Daniel Barbu, București, Edit. Meridiane, 1994;
- 260.VIEILLARD-BARON, Jean-Louis, *Problema timpului. Șapte studii filosofice*, trad. Călin Diaconescu, București, Edit. Paideia, 2000;
- 261.VERNETTE, Jean, *Sectele*, trad. Cleopatra Sava, București, Edit. Meridiane, 1996;
- 262.VLIANGOFTIS, Arsenie, *Ereziile contemporane – o adevărată amenințare*, trad. Ștefan Nuțescu, București, Edit. Evanghelistos, 2006;
- 263.VORONȚOV-VELIAMINOV, B., *Începutul și sfârșitul lumii*, trad. A. Ivanovski, Ed. a II-a, București, Edit. Cartea Rusă, 1949;

264. WAINWRIGHT, Geoffrey, *Eucharist and Eschatology*, Toronto: G. R. Welch/London: Epworth Press, 1971;
265. WATCHMAN, Nee, *Biserica Glorioasă*, Anaheim, California, Living Stream Ministry, 1996;
266. WATCHMAN, Nee, *Cartea Apocalipsei: studiu*, trad. Liliana Tomuleț, Oradea, Edit. Lampadarul de Aur, 2003;
267. WATTS, Alan, *Mituri și ritualuri în creștinism*, trad. Marian Stan, București, Edit. Herald, 2020;
268. WEBSTER, Douglas, *Local church and World Mission*, London, SCM Press, 1962;
269. WEIR, Stephen, *Cele mai proaste decizii din istorie*, trad. Sorin Șerb, București, Edit. Litera International, 2010;
270. WEOR, Samael Aun, *Căsătoria Perfectă*, f. I., Edit. Ageac, f. a.;
271. WHITE, Ellen G., *Tragedia veacurilor*, trad. Nelu Dumitrescu, Ed. a IX-a, București, Edit. Viață și Sănătate, 2008;
272. WHITTAKER, Harry A., *Jews, Arabs and Bible Prophecy*, 1990;
273. WILSON, Bryan, *Les sects religieuses*, Paris, Editions Hachette, 1970;
274. WRIGHT, Nicholas Thomas, *Iisus pur și simplu – o nouă viziune despre cine a fost, ce a făcut și de ce contează*, trad. Ioan I. Ică jr., Sibiu, Edit. Deisis, 2015;
275. WRIGHT, Nicholas Thomas, *Ziua în care a început revoluția. Regăsind sensul Crucii lui Iisus*, trad. Ioan I. Ică jr., Sibiu, Edit. Deisis, 2017;
276. WURTZ, Bruno, *New Age. Paradigma holistă sau revrăjirea Vărsătorului*, Timișoara, Edit. de Vest, 1992;
277. ZOREANU, Sirius, *2012. Anul Apocalipsei sau Marea Translație?* Ed. a II-a, București, Edit. Sapientia, 2005;
278. ZORIN, Andrei, *By Fables Alone. Literature and State Ideology in Late Eighteenth – and Early Nineteenth – Century Russia*, Boston, Massachusetts, Academic Studies Press, 2014.

Articole și studii:

1. ACKERMAN, Gary A., „Comparative Analysis of VNSA Complex Engineering Efforts”, în *Journal of Strategic Security*, Vol. 9, No. 1, Special Issue: *Designing Danger: Complex Engineering by Violent Non-State Actors* (Spring, 2016), p. 119-133;
2. AGIGNOAEI, Alexandru Nicolae, „Paralelisme între personajele fantastice din basmele populare și supereroii din cinematografia modernă”, în Mădălin-Sebastian LUNG, Alexandru Nicolae AGIGNOAEI, *Valori ale spiritualității românești în context european*, Cluj-Napoca, Edit. Napoca Star, 2020, p. 25-40;
3. ALEXANDER, Paul J., „The diffusion of Byzantine Apocalypses in the Medieval West and the beginnings of Joachimism”, în Ann WILLIAMS (ed.), *Prophecy and Millenarianism. Essays in Honour of Marjorie Reeves*, Longman House, Burnt Hill, Harlow, Essex, U.K., 1980, p. 53-106;

4. APPLEBY, R. Scott, MARTY, Martin E., „Fundamentalism”, in *Foreign Policy*, No. 128 (Jan. - Feb., 2002), p. 16-22;
5. ARNOLD, Edwin T., „Japanese Views of the American South”, in *South Atlantic Review*, Vol. 65, No. 4, *The Worldwide Face of Southern Literature* (Autumn, 2000), p. 114-131;
6. BALCH, Robert W., FARNSWORTH, Gwen, WILKINS, Sue, „When the Bombs Drop: Reactions to Disconfirmed Prophecy in a Millennial Sect”, in *Sociological Perspectives*, Vol. 26, No. 2 (Apr., 1983), p. 137-158;
7. BAUN, Jane, „The Moral Apocalypse in Byzantium”, in Albert J. BAUMGARTEN (ed.), *Apocalyptic Time*, Brill, Leiden, Boston, Koln, 2000, p. 241-268;
8. BEARDSLEE, William A., „Natural Theology and Realized Eschatology”, in *The Journal of Religion*, Vol. 39, No. 3 (Jul., 1959), p. 154-161;
9. BELL, Karl, „The Humbug of the World at an End: the apocalyptic imagination and the uses of collective fantasy in Norfolk in 1844”, in *Social History*, Vol. 31, No. 4 (November, 2006), p. 454-468;
10. BERCOVITCH, Sacvan, „The Typology of America's Mission”, in *American Quarterly*, Vol. 30, No. 2 (Summer, 1978), p. 135-155;
11. BLOWERS, Paul M., „Living in a Land of Prophets: James T. Barclay and an Early Disciples of Christ Mission to Jew in the Holy Land”, in *Church History*, Vol. 62, No. 4 (Dec., 1993), p. 494-513;
12. BOWEN, Clayton R., „Why Eschatology?”, in *Journal of Biblical Literature*, Vol. 44, No. 1/2 (1925), p. 1-9;
13. BRACHT, John, „The Americanization of Adam”, in Garry W. TROMPF (ed.), *Cargo Cults and Millenarian Movements. Trans-oceanic Comparisons of New Religious Movements*, New York, Mouton de Gruyter, 1990, p. 97-142;
14. BRISTER, Paul D., KOLLARS, Nina A., „Pass Em`Right: Assessing the Threat of WMD Terrorism from America's Christian Patriots”, in *Perspectives on Terrorism*, Vol. 5, No. 2 (May, 2011), p. 50-68;
15. BROWN, Samuel, „Joseph (Smith) in Egypt: Babel, Hieroglyphas and the Pure Language of Eden”, in *Church History*, Vol. 78, No. 1 (Mar., 2009), p. 26-65;
16. BUTLER, Jonathan M., „Prophecy, Gender and Culture: Ellen Gould Harmon (White) and the Roots of Seventh-Day Adventism”, in *Religion and American Culture: A Journal of Interpretation*, Vol. 1, No. 1 (Winter, 1991), p. 3-29;
17. CASANOVA, Jose, „Religion, The New Millenium and Globalization”, in *Sociology of Religion*, Vol. 62, No. 4, Special Issue: *Religion and Globalization at the Turn of the Millenium* (Winter, 2001), p. 415-441;
18. CHANTIN, Jean-Pierre, „Les secte sen France. Marges et dissidences”, in *Vingtieme Siecle. Revue d'histoire*, No. 66, Numero Special: *Religions d'Europe* (Apr.-Jun., 2000), p. 67-78;

19. CLAPSIS, Emmanuel, „An Orthodox Encounter with Liberal Democracy”, în George E. DEMACPOULOS, Aristotle PAPANIKOLAOU (eds.), *Christianity, Democracy and the Shadow of Constantine*, New York, Fordham University Press, 2017, p. 111-126;
20. COFFEY, John, „Tremble, Britannia!: Fear, Providence and the Abolition of the Slave Trade, 1758-1807”, în *The English Historical Review*, Vol. 127, No. 527 (August, 2012), p. 844-881;
21. COGLEY, Richard W., „The Fall of the Ottoman Empire and the Restoration of Israel in the Judeo-Centric Strand of Puritan Millenarism”, în *Church History*, Vol. 72, No. 2 (Jun., 2003), p. 304-332;
22. COSMA, Sorin, „Cuvânt de învățătură despre parusia Domnului”, în *Altarul Banatului*, Serie Nouă, Anul I (40), Nr. 1-2, ianuarie-februarie, 1990, p. 84-89;
23. CRENSHAW, Martha, „The Psychology of Terrorism: An Agenda for the 21st Century”, în *Political Psychology*, Vol. 21, No. 2 (Jun., 2000), p. 405-420;
24. CRONIN, Audrey Kurth, „How Al-Qaida Ends: The Decline and Demise of Terrorist Groups”, în *International Security*, Vol. 31, No. 1 (Summer, 2006), p. 7-48;
25. DAMIAN, Constantin Iulian, „Leadership și charismă în noile mișcări religioase”, în *Teologie și Viață. Revistă de gândire și spiritualitate creștină*, Serie Nouă, Anul XVIII (LXXXIV), Nr. 1-6, ianuarie-iunie, 2008, p. 407-425;
26. DEUTCH, John, „Terrorism”, în *Foreign Policy*, No. 108 (Autumn, 1997), p. 10-22;
27. DOLNIK, Adam, „13 Years since Tokyo Re-Visiting the Superterrorism Debate”, în *Perspectives on Terrorism*, Vol. 2, No. 2 (January, 2008), p. 3-11;
28. DRĂGULIN, Gheorghe, „Revelație și eshatologie”, în *Studii Teologice. Revista Institutelor Teologice din Patriarhia Română*, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Seria a II-a, Anul XI, Nr. 1-2, ianuarie-februarie, 1959, p. 46-56;
29. DRUGĂ, Ovidiu, „Moartea Neagră și răscola lui Wat Tyler. Cum a afectat molima economia europeană?”, în rev. *Evenimentul Istoric*, Nr. 27, 29 mai-26 iunie 2020, p. 66-67;
30. DUMITRESCU, Sorin, „Vedenia Sfântului Nifon – modelul universal al icoanei Judecății de Apoi”, în *Altarul Banatului*, Serie Nouă, Anul IX (XLVIII), Nr. 1-3, ianuarie-martie, 1998, p. 87-93;
31. ECKERSALL, Peter, „Japan as Dystopia: Kawamura Takeshi s Daisan Erotica”, în *TDR (1988-)*, Vol. 44, No. 1 (Spring, 2000), p. 97-108;
32. FETTWEIS, Christopher J., „Freedom Fighters and Zealots: Al Qaeda in Historical Perspective”, în *Political Science Quarterly*, Vol. 124, No. 2 (Summer, 2009), p. 269-296;
33. FLORESCU, Marius, „Sfântul Duh și misiunea Bisericii”, în *Altarul Banatului*, Serie Nouă, Anul XX (LIX), Nr. 10-12, octombrie-decembrie, 2009, p. 117-130;
34. FOREST, James J. F., „Framework for Analysing the Future Threat of WMD Terrorism”, în *Journal of Strategic Security*, Vol. 5, No. 4 (Winter, 2012), p. 51-68;
35. GALLAGHER, Eugene V., „Cults and New Religious Movements”, în *History of Religions*, Vol. 47, No. 2/3 (November 2007/February 2008), p. 205-220;

36. GOLBAN, Radu, „Milă de Bill Gates?”, în revista *Lumea. Global Politics and World Events*, Anul XXVII, Nr. 2 (335), 2021, p. 75-76;
37. GOMBOȘ, Stelian, „Despre Epicleza Euharistică”, în *Epifania. Revistă de dialog ortodox*, Iași, Nr. 28, martie-mai, 2014, p. 47-57;
38. GORKA, Sebastian L., „International Cooperation as a Tool in Counterterrorism: Then and Now”, în *Connections*, Vol. 10, No. 2 (Spring, 2011), p. 35-50;
39. GORMLEY, Sonia Ouaghran, „Barriers to Bioweapons: Intangible Obstacles to Proliferation”, în *International Security*, Vol. 36, No. 4 (Spring, 2012), p. 734-755;
40. GRANT, Frederick Clifton, „Ethics and Eschatology in the Teaching of Jesus”, în *The Journal of Religion*, Vol. 22, No. 4, (Shailer Mathews: 1863-1941), Oct., 1942, p. 359-370;
41. GREGG, Heather S., „Defining and Distinguishing Secular and Religious Terrorism”, în *Perspectives on Terrorism*, Vol. 8, No. 2 (April, 2014), p. 36-51;
42. GUNARATNA, Rohan, „Aum Shinrikyo`s Rise, Fall and Revival”, în *Counter Terrorist Trends and Analyses*, Vol. 10, No. 8 (August, 2018), p. 1-6;
43. GUYER, Jane I., „Prophecy and the near Future: Thoughts on Macroeconomic, Evangelical and Punctuated Time”, în *American Ethnologist*, Vol. 34, No. 3 (Aug., 2007), p. 409-421;
44. HARDCARE, Helen, „Aum Shinrikyo and The Japanese Media: The Pied Piper Metts the Lamb of God”, în *History of Religions*, Vol. 47, No. 2/3 (November 2007/February 2008), p. 171-204;
45. HARDING, Susan, „Imagining the Last Days: The Politics of Apocalyptic Language”, în *Bulletin of the American Academy of Arts and Sciences*, Vol. 48, No. 3 (Dec., 1994), p. 14-44;
46. HARMON, Christopher C., „How Terrorist Groups End: Studies of the Twentieth Century”, în *Strategic Studies Quarterly*, Vol. 4, No. 3 (Fall, 2010), p. 43-84;
47. HARRISON, Peter, „Prophecy, Early Modern Apologetics, and Hume`s Argument against Miracles”, în *Journal of the History of Ideas*, Vol. 60, No. 2 (April, 1999), p. 241-256;
48. HIMCINSCHI, Mihai, „Ființa eshatologică a Bisericii în misiune (editorial)”, în vol. Mihai HIMCINSCHI, Răzvan BRUDIU (eds.), *Biserica Ortodoxă și provocările viitorului*, Cluj-Napoca, Edit. Presa Universitară Clujeană, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea și Edit. Aeternitas, 2020, p. 9-30;
49. HIMCINSCHI, Mihai, „Mișcări advento-mileniste actuale”, în *Credința Ortodoxă*, Anul VIII, Nr. 2, iulie-decembrie, 2003, p. 76-88;
50. HIMCINSCHI, Mihai, „Râvna misionară și cauzele apariției sectelor”, în *Altarul Reîntregirii*, Serie Nouă, Anul IX, Nr. 1, ianuarie-iunie, 2004, p. 296-309;
51. HOEDEMAKER, L. A., „The People of God and the Ends of the Earth”, în F. J. VERSTRAELEN (ed.), *Missiology. An Ecumenical Introduction. Texts and contexts of Global Christianity*, Grand Rapids, Michigan, William B. Eerdmans Publishing Company, 1995, p. 157-171;
52. HOFMANN, David C., „The Influence of Charismatic Authority on Operational Strategies and Attack Outcomes of Terrorist Groups”, în *Journal of Strategic Security*, Vol. 9, No. 2 (Summer, 2016), p. 14-44;

53. HUGHES, Richard T., „The Apocalyptic Origins of Churches of Christ and the Triumph of Modernism”, în *Religion and American Culture: A Journal of Interpretation*, Vol. 2, No. 2 (Summer, 1992), p. 181-214;
54. ISTODOR, George, „Sectarismul, o provocare împotriva credinței adevărate”, în *Glasul Bisericii. Revista Sfintei Mitropolii a Munteniei și a Dobrogei*, Anul LXIII, Nr. 9-12, septembrie-decembrie, 2004, p. 135-150;
55. JINGA, Constantin, „Anul 2000: perspective apocaliptice”, în *Altarul Banatului*, Serie Nouă, Anul X (XLIX), Nr. 10-12, octombrie-decembrie, 1999, p. 96-98;
56. JOHNSON, Willard, „Contemporary Native American Prophecy in Historical Perspective”, în *Journal of the American Academy of Religion*, Vol. 64, No. 3 (Autumn, 1996), p. 575-612;
57. JUSTER, Susan, „Demagogues or Mystagogues? Gender and the Language of Prophecy in the Age of Democratic Revolutions”, în *The American Historical Review*, Vol. 104, No. 5 (Dec., 1999), p. 1560-1581;
58. KAPELRUD, Arvid Schou, „Eschatology in the Book of Micah”, în *Vetus Testamentum*, Vol. 11, Fasc. 4 (Oct., 1961), p. 392-405;
59. KAWAKAMI, Chiyoko, „The Unfinished Cartography: Murakami Haruki and the Postmodern Cognitive Map”, în *Monumenta Nipponica*, Vol. 57, No. 3 (Autumn, 2002), p. 309-337;
60. KERBY-FULTON, Kathryn, „Prophecy and Suspicion: Closet Radicalism, Reformist Politics and the Vogue for Hildegradiana in Richardian England”, în *Speculum*, Vol. 75, No. 2 (Apr., 2000), p. 318-341;
61. KERMODE, Frank, „Așteptând sfârșitul”, în Malcolm BULL (ed.), *Teoria Apocalipsei și sfârșitul lumii*, trad. Alina Cârnac, București, Edit. Meridiane, 1999, p. 296-312;
62. KNOX, Zoe, „The Watch Tower Society and the End of the Cold War: Interpretations of the End-Times, Superpower Conflict and the Changing Geo-Political Order”, în *Journal of the American Academy of Religion*, Vol. 79, No. 4 (December, 2011), p. 1018-1049;
63. KOESTER, Helmut, „Jesus, the victim”, în *Journal of Biblical Literature*, Vol. 111, No. 1 (Spring, 1992), p. 3-15;
64. KUMAR, Krishan, „Apocalipsa, mileniul și utopia astăzi”, în Malcolm BULL (ed.), *Teoria Apocalipsei și sfârșiturile lumii*, trad. Alina Cârnac, București, Edit. Meridiane, 1999, p. 239-266;
65. KURZE, D., „Prophecy and History: Lichtenberger's Forecasts of Events to Come (From the Fifteenth to the Twentieth Century): Their Reception and Diffusion”, în *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes*, Vol. 21, No. 1/2 (Jan.-Jun., 1958), p. 63-85;
66. LAWSON, Ronald, „Brodering the Boundaries of Church-Sect Theory: Insights from the Evolution of the Nonschismatic Mission Churches of Seventh-Day Adventism”, în *Journal for the Scientific Study of Religion*, Vol. 37, No. 4 (Dec., 1998), p. 652-672;

67. LAWSON, Ronald, „Church and State at Home and Abroad: The Evolution of Seventh-Day Adventist Relations with Governments”, în *Journal of the American Academy of Religion*, Vol. 64, No. 2 (Summer, 1996), p. 279-311;
68. LAWSON, Ronald, „Seventh-Day Adventist Response to Branch Davidian Notoriety: Patterns of Diversity within a Sect Reducing Tension with Society”, în *Journal for the Scientific Study of Religion*, Vol. 34, No. 3 (Sep., 1995), p. 323-341;
69. LEMENI, Adrian, „Asumarea conștiinței eclesiale în misiunea Bisericii din contextul actual”, în Sorin ȘELARU, Patriciu VLAICU (coord.), *Misiunea sacramentală a Bisericii Ortodoxe în contextul contemporan*, București, Edit. Basilica, 2013, p. 18-27;
70. LERNER, Robert E., „Medieval Prophecy and Religious Dissent”, în *The Past and Present Society*, No. 72 (Aug., 1976), p. 3-24;
71. LU, Yunfeng, LANG, Graeme, „Impact of the State on the Evolution of a Sect”, în *Sociology of Religion*, Vol. 67, No. 3 (Autumn, 2006), p. 249-270;
72. MA, Wonsuk, „The Theological Motivations for Pentecostal Mission”, în Emma WILD-WOOD, Peniel ROJKUMAR (eds.), *Foundations for Mission*, Regnum Edinburgh Centenary Series, Volume 13, Regnum Books International, Oxford, 2013, p. 220-238;
73. MANEA, Mihai, „Roma este jefuită”, în rev. *Magazin Istoric*, Anul LII, Serie Nouă, Nr. 12 (633), decembrie, 2019, p. 81-87;
74. MARET, Karl, „Misterul anului 2012”, în Braden GREGG, *Misterul anului 2012: preziceri, profeții și posibilități*, trad. Daria Vasilescu, Laura Cristiana, Monica Vișan, Mihaela Ivănuș, București, Edit. For You, 2008, p. 149-175;
75. MARIN, Viorica, „Joe Biden a declarat stare de dezastru major în Texas”, în *Adevărul*, cotidian național, fondat 1888, ediție de Transilvania și Banat, nr. 8484, luni, 22 februarie 2021, p. 10;
76. MACALLAN, Brian, „A Process Theology of Hope: The Counter Apocalyptic Vision of Catherine Keller”, în *Religions*, Nr. 10 (584)/2019, p. 1-9;
77. MASKELL, Caleb Joseph David, „Modern Christianity is Ancient Judaism. Rabbi Gustav Gottheil and the Jewish-American Religious Future, 1873-1903”, în *Religion and American Culture: A Journal of Interpretation*, Vol. 23, No. 2 (Summer, 2013), p. 139-184;
78. MCMINN, Lisa, „Y2K, The Apocalypse, and Evangelical Christianity: The Role of Eschatological Belief in Church Responses”, în *Sociology of Religion*, Vol. 62, No. 2 (Summer, 2001), p. 205-220;
79. MEGORAN, Nick, „Towards a geography of peace: pacific geopolitics and Evangelical Christian Crusade apologies”, în *Transactions of the Institute of British Geographers*, New Series, Vol. 35, No. 3 (July, 2010), p. 382-398;
80. METRAUX, Daniel A., „Religious Terrorism in Japan: The Fatal Appeal of Aum Shinrikyo”, în *Asian Survey*, Vol. 35, No. 12 (Dec., 1995), p. 1140-1154;

81. MANOUSSAKIS, John Panteleimon, „The Anarchic Principle of Christian Eschatology in the Eucharistic Tradition of the Eastern Church”, în *The Harvard Theological Review*, Vol. 100, No. 1 (Jan., 2007), p. 29-46;
82. MOLDOVAN, Ilie, „Aspecte ale prezenței și lucrării Duhului Sfânt în viața noastră”, în *Îndrumător Bisericesc, Misionar și Patriotic*, Vol. XI, Alba Iulia, 1987, p. 1-6;
83. MUREȘAN, Radu, „Învățătura eshatologică a Bisericii Sfinților Ultimelor Zile (Mormonii) și implicațiile sale în activitatea de prozelitism”, în *Glasul Bisericii. Revista Sfintei Mitropolii a Munteniei și Dobrogei*, Anul LXV, Nr. 1-4, ianuarie-aprilie, 2006, p. 181-202;
84. NEHORAYOFF, Andrea A., ASH, Benjamin, SMITH, Daniel S., „Aum Shinrikyo's Nuclear and Chemical Weapons Development Efforts”, în *Journal of Strategic Security*, Vol. 9, No. 1, Special Issue: *Designing Danger: Complex Engineering by Violent Non-State Actors* (Spring, 2016), p. 35-48;
85. NICHIFOR, Tănase, „Hristos și timpul. Timpul gol și plinirea vremii”, în *Altarul Banatului*, Serie Nouă, Anul XXII (LXI), Nr. 7-9, iulie-septembrie, 2011, p. 17-24;
86. NICHOLS, Robert Hastings, „Fundamentalism in the Presbyterian Church”, în *The Journal of Religion*, Vol. 5, No. 1 (Jan., 1925), p. 14-36;
87. OKEKE, Okechukwu E., „Prophetism, Pentecostalism and Conflict in Ikenanzizi (1945 and 1972)” în *Journal of Religion in Africa*, Vol. 19, Fasc. 3 (Oct., 1989), p. 228-243;
88. OTZEN, Benedikt, „Traditions and Structures of Isaiah XXIV-XXVII”, în *Vetus Testamentum*, Vol. 24, Fasc. 2 (April, 1974), p. 196-206;
89. PAUCH, Wilhelm, „The Idea of the Church in Christian History”, în *Church History*, Vol. 21, No. 3 (Sept., 1952), p. 191-214;
90. PAVEL, Aurel, „Contribuția arhiepiscopului Anastasios Yannoulatos la dezvoltarea teologiei misionare ortodoxe”, în Aurel PAVEL, *Reflecții critice asupra misiunii creștine. Vol. I*, Sibiu, Edit. Andreiana, 2014, p. 216-240;
91. PESENSON, Michael A., „Napoleon Bonaparte and Apocalyptic Discourse in Early Nineteenth-Century Russia”, în *The Russian Review*, Vol. 65, No. 3 (Jul., 2006), p. 373-392;
92. PESTROIU, David, „Characteristics of Adventist-Millenarian proselytism in Romania in the aftermath of 1989”, în *Teologia*, Nr. 1(82)/2020, p. 49-62;
93. PESTROIU, David, „Spectrul suferinței apocaliptice – instrument de manipulare sectară”, în *Condiția umană între suferință și iubirea lui Dumnezeu. Terapia bolii și îngrijirile paliative, Vol. II*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2012, p. 5-22;
94. POPKIN, Richard, „Milenarismul secolului al XVII-lea”, în Malcolm BULL (ed.), *Teoria Apocalipsei și sfârșiturile lumii*, trad. Alina Cărnac, București, Edit. Meridiane, 1999, p. 137-163;
95. PRATT, Andrew Nichols, „Terrorism's Evolution: Yesterday, Today and Forever”, în *Connections*, Vol. 10, No. 2 (Spring, 2011), p. 1-34;

96. REICKE, Bo, „Liturgical Traditions in Mic. 7”, în *The Harvard Theological Review*, Vol. 60, No. 3 (Jul., 1967), p. 349-367;
97. ROBBINS, Thomas, ANTHONY, Dick, DOUCAS, Madeline, CURTIS, Thomas, „The Last Civil Religion: Reverend Moon and the Unification Church”, în *Sociological Analysis*, Vol. 37, No. 2 (Summer, 1976), p. 111-125;
98. RUETHER, Rosemary Radford, „Redemptive Community in Christianity”, în *Buddhist - Christian Studies*, Vol. 11 (1991), p. 217-230;
99. RUSH, Alfred C., „Death as a Spiritual Marriage: Individual and Ecclesial Eschatology”, în *Vigiliae Christianae*, Vol. 26, No. 2, (Jun., 1972), p. 81-101;
100. SARADZHYAN, Simon, ABDULLAEV, Nabi, „Disrupting Escalation of Terror in Russia to Prevent Catastrophic Attacks”, în *Connections*, Vol. 4, No. 1 (Spring, 2005), p. 111-130;
101. SHAFFER, Elinor, „Apocalipsa laică: profeți și vizionari apocaliptici la sfârșitul secolului al XVIII-lea”, în Malcolm BULL (ed.), *Teoria Apocalipsei și sfârșiturile lumii*, trad. Alina Cârnac, București, Edit. Meridiane, 1999, p. 165-190;
102. SHEPERD, Gordon, SHEPERD, Gary, „Prophecy Channels and Prophetic Modalities: A Comparison of Revelation in the Family International and the LDS Church”, în *Journal for the Scientific Study of Religion*, Vol. 48, No. 4 (Dec., 2009), p. 734-755 ;
103. SHIPPS, Jan, „From Peoplehood to Church Membership: Mormonism Trajectory since World War II”, în *Church History*, Vol. 76, No. 2 (Jun., 2007), p. 241-261;
104. SMALLEY, Stephen S., „The Delay of the Parousia”, în *Journal of Biblical Literature*, Vol. 83, No. 1 (Mar., 1964), p. 41-54;
105. SPRINZAK, Ehud, „The Great Superterrorism Scare”, în *Foreign Policy*, No. 112 (Autumn, 1998), p. 110-124;
106. SPRINZAK, Ehud, „The Lone Gunmen”, în *Foreign Policy*, No. 127 (Nov. - Dec., 2001), p. 72-73;
107. STOICESCU, Lidia Popița, „Stricatu-s-au oamenii și urăți s-au făcut. Meditație la început de secol și de mileniu”, în *Altarul Banatului*, Serie Nouă, Anul XII (LI), Nr. 4-6, aprilie-iunie, 2001, p. 122-136;
108. STOICESCU, Radu, „Manuscrisele secrete ale lui Nostradamus descoperite la Muntele Athos (I)”, în *Paranormal*, Nr. 3, București, Edit. L.V.B., Colecția „Ocult”, 1996, p. 5-19;
109. STOICESCU, Radu, „Manuscrisele secrete ale lui Nostradamus descoperite la Muntele Athos (II)”, în *Paranormal*, Nr. 4, București, Edit. L.V.B., Colecția „Ocult”, 1996, p. 30-37;
110. STOICESCU, Radu, „Nostradamus”, în *Paranormal*, Nr. 2, București, Edit. L.V.B., Colecția „Ocult”, 1995, p. 34-36;
111. THOMPSON, Leonard, „Cult and Eschatology in the Apocalypse of John”, în *The Journal of Religion*, Vol. 49, No. 4 (Oct., 1969), p. 330-350;
112. TINDER, Glenn, „Eschatology and Politics”, în *The Review of Politics*, Vol. 27, No. 3 (Jul., 1965), p. 311-333;

- 113.TODORAN, Simion, „Eshatologia paulină”, în *Îndrumător Bisericesc, Misionar și Patriotic*, Vol. XI, Alba Iulia, 1987, p. 17-24;
- 114.*Treziți-vă!*, Edit. Societății Watchtower a Martorilor lui Iehova, 8 aprilie 1997;
- 115.*Turnul de Veghere*, Edit. Societății Watchtower a Martorilor lui Iehova, 1 februarie 1994;
- 116.*Turnul de Veghere*, Edit. Societății Watchtower a Martorilor lui Iehova, 1 aprilie 1996;
- 117.*Turnul de Veghere*, Edit. Societății Watchtower a Martorilor lui Iehova, 15 aprilie 1997;
- 118.UMBRANOS, Karl, „The Life Course of Apocalyptic Groups”, în *Journal of Strategic Security*, Vol. 11, No. 2 (Summer, 2018), p. 32-53;
- 119.VICTOROFF, Jeff, „The Mind of the Terrorist: A Review and Critique of Psychological Approaches”, în *Conflict Resolution*, Vol. 49, No. 1 (Feb., 2005), p. 3-42;
- 120.WATTS, Pauline Moffitt, „Prophecy and Discovery: On the Spiritual Origins of Christopher Columbus's Enterprise of the Indies”, în *The American Historical Review*, Vol. 90, No. 1 (Feb., 1985), p. 73-102;
- 121.WEST, Delno C., „Medieval Ideas of Apocalyptic Mission and the Early Franciscans in Mexico”, în *The Americans*, Vol. 45, No. 3 (Jan., 1989), p. 293-313;
- 122.WINTER, Franz, „A Greek-God in a Japanese New Religion: On Hermes in Kofuku-no-Kagaku”, în *Numen*, Vol. 60, No. 4 (2013), p. 420-446;
- 123.XI, Lian, „A Messianic Deliverance for Post-Dynastic China: The Launch of the True Jesus Church in the Early Twentieth China”, în *Modern China*, Vol. 34, No. 4 (Oct., 2008), p. 407-441;
- 124.ZĂGREAN, Ioan, „Învățătura ortodoxă despre A Doua Venire a Domnului”, în *Îndrumător Bisericesc*, Nr. 3, Timișoara, Edit. Mitropoliei Banatului, 1982, p. 137-143;
- 125.ZAKAI, Avi, „Reformation, History and Eschatology in English Protestantism”, în *History and Theory*, Vol. 26, No. 3 (Oct., 1987), p. 300-318;
- 126.ZALESNY, Mary D., WHITNEY, Paul, WHITE, Amanda, PLASSE, Theodore R., GRUNDY, Michael T., „A Conceptual Model to Identify Intent to Use Chemical-Biological Weapons”, în *Journal of Strategic Security*, Vol. 10, No. 3 (Fall, 2017), p. 54-86;
- 127.ZYGMUNT, Joseph F., „Prophetic Failure and Chiliastic Identity: The Case of Jehovah's Witnesses”, în *American Journal of Sociology*, Vol. 75, No. 6 (May, 1970), p. 926-948.